

ERDÉLYI LAPOK

Hirlapírók Köre

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP
III. évfolyam, 232 (822) szám. * Szombat, 1934 november 3

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

A francia radikális-párt vezére a köz- társasági elnök elé vitte Doumergue miniszterelnökkel való vitáját

**Egyik fél sem enged az alkotmánymódosítás kérdésében.
Ismét kormányválság jelei mutatkoznak**

Párizsból jelentik: A radikális párt nantesi gyűlése tudvalevőleg a pártközi béke további fenntartása mellett határozott, az alkotmánymódosítás kérdésében a párt minisztertagjaira bízta, hogy meddig mehetnek el a Doumergue tervei felől való megegyezésben. A párt határozat kilátást engedett a belpolitikai feszültség feloldására. Azóta lázasan folynak a tárgyalások a politikai körökben, s a nemzeti koncentrációs pártok vezető tagjai és Doumergue miniszterelnök között. Azonban a miniszterelnök nem enged alkotmánymódosító tervének abból az alapeszméjéből, hogy a kormányelnök a parlament feloszlátást jogát megkapja, s így ezzel biztosítsa a kormányzat állandóságát. Viszont a radikális párt minisztertagjai, élükön Herriot-val nem akarnak engedni abból, hogy a parlament feloszlátása csak a szenátus hozzájárulásával történhetik.

A szembenálló ellentétek kiegyenlítésére Doumergue azt a közvetítő módot ajánlja, hogy a miniszterelnöknek a parlament feloszlátására csak előterjesztési joga legyen s a feloszlátás az államfő intézkedésére történjék.

Továbbá Doumergue hajlandó arra is, hogy a feloszlátáshoz általában szükséges legyen a szenátus hozzájárulása, de bizonyos kivételes esetekben ez a feloszlátás kormányelnöki előterjesztésre a szenátus nélkül is megtörténhet. Ezeket a kivételes eseteket szabatos meghatározással felsorolnák az alkotmánymódosításban.

A radikálisok ellenvetése az, hogy a kivételes esetekre szorított feloszlátási jog is veszedelmes, mert nincs döntő fórum, aki megállapítsa, hogy csakugyan megvan-e a kivételes eset. Ez tehát önkényes megállapításokra is teret enged.

A radikálisok olyan megegyezés irányába szeretnék terelni a helyzetet, hogy minden parlamenti feloszlátás nélkül népszavazás döntson, vajjon az államfőnek, illetve a kormánynak megadják-e a feloszlátás jogát.

Doumergue ellenvetése az, hogy ez csak elmesárisítene a belpolitikai helyzetet, holott tulajdonképpen az államfő parlamentfeloszlátási joga minden állam alkotmányában megvan, hiszen az államfő tulajdonképpen az egész nép választott megzemélyesítője.

Doumergue rádióbeszédében fordul az országhoz.

Herriot radikális párti vezér a vitát Lebrun elnök elé vitte, akinél egyóra hosszágú tartott a kihallgatása. A nemzeti koncentrációs kormány támogató pártjai közül a Flandin vezetés alatt álló „demokrata szövetség” ülésre gyűlt össze, hogy a kérdésben való magatartásáról határozzon. A szövetségnek a képviselőházban hatvan tagja van, s a Doumergue terveit hajlandó támogatni. Doumergue maga szombaton újabb rádióbeszédében ismerteti alkotmánymódosító terveit, s különösen azokat a részleteket, amelyeket ő a kiegyenlítés érdekében följelölt.

A sajtó a kormányválság eshetőségeiről beszél.

Bármennyire is azt remélik, hogy a nehézségek elháríthatók lesznek, mégse tartják ki-

zártnak a kormányválságot, amely akár a radikális miniszterek visszalépése folytán állhat elő, akár a Doumergue lemondásával. Az „Echo de Paris” (a hadiérdekeltségek lapja) azt mondja, hogy a válság kitör, ha Herriot és a radikális miniszterek a Doumergue terveihez hozzá nem járulnak. A lap hozzátézi, hogy Doumergue határozottabb, mint valaha, s nem megy bele további egyezkedésekbe. A „Le Populaire” (szociáldemokrata lap) úgy hiszi, hogy a radikális párti miniszterek lemondása esetén a demokrata szövetség miniszterei (Flandin, Marguet, Rivollet és Germain Martin) is lemondanak. A „Le Journal” azt reméli, hogy a külpolitikai helyzetre való tekintettel és a bel-

politikában bekövetkező zavarok elkerülése végett az ország politikusi megmondottak lesznek, s minden áldozatot meghoznak a vesélyes válság elhárítására.

A jobboldali zavarások lehetőségét is számbavesszük.

Bucurestiből jelentik: A „Dimineața” párizsi levelezője hosszabb cikket ír a belpolitikai feszültségről. Jelzi, hogy se Herriot és a többi radikális párti miniszter, se Doumergue nem enged. Ha így marad a helyzet, akkor nyilvánvaló, hogy a nemzeti kormány le fog mondani.

— Mi következnek azután? — kérdi. Egyesek a militarizált jobboldali elemek felkelésétől tartanak. Ezeknek ellenállana a baloldali tömeg: a munkásság, de ellenállana nekik a parasztság is, amely demokratikus és republikánus. A fölkeléssel szemben lehetséges, hogy rendőri és katonai erőt is kell alkalmazni. Vannak jobboldali körök, amelyek a hadsereg egyrésztnek a rokonszenvezésére számítottak. Azonban ezt kizártnak tartjuk, — mondja a levelező, — mert ez a legsúlyosabb megrendülés volna Franciaországra nézve. A hadsereg republikánus. És Franciaországban sohase akadna olyan kormány, amely a tömegek felindulásával szemben az idegen légiót, vagy a gyarmati csapatokat merné fölhasználni.

November tizenötödike: az adósságrendezés időpontja

A pénzügyminiszter falragaszokon figyelmezteti a közönséget a fontos határidőre. — Semmi körülmények közt nem lesz halasztás. — Akik az első részletet nem fizetik, elesnek az adósságrendező törvény kedvezményétől

Bucuresti. Saját tud.

Victor Slavescu pénzügyminiszter falragaszokat küldött szét az országba a következő szöveggel:

A pénzügyminisztérium közhírré teszi, hogy november 15-én esedékes azon adósságok első részletének kifizetése, amelyek a mezőgazdasági és városi adósságrendező törvény kedvezményeit élvezik. Ebből az alkalmából figyelmeztetünk minden érdekeltet, hogy a kormány semmiesetre se fogja meghosszabbítani a törvény által megállapított határidőt s mindazok, akik nem fizetik ki november 15-én az első részletet, a törvény 14-ik szakaszának hatálya alá esnek, amely kimondja: „egyetlen részletnek egyetlen hitellezővel szemben való nemfizetése, a ki nem fizetett hitellezőnek jogot ad arra, hogy elperelje az adós természetes terményeit, vagy bármilyen más jövedelmét.”

Magának az adósnak érdeke, hogy az 50 százalékra csökkentett és 17 évre felosztott adósságának első részletét pontosan kifizesse és ezzel bebizonyítsa szilárd akaratát, hogy gyakorolni fog egy törvényes jogot és élni fog azzal a nagy előnnyel, amit a törvény nyújt.

Bucuresti. Saját tud. Victor Slavescu pénzügyminiszter falragaszokat küldött szét az országba a következő szöveggel:

Figyelmeztetjük különösen a mezőgazdasági adósságokat, hogy noha a mezőgazdasági adósságok rendezésére vonatkozó törvényt magasabbrendű állami, társadalmi és gazda-

sági érdekek követelték, a törvényből hasznolták huznak elsősorban. A kormány azért, hogy megszabadítsa őket a multból származó adósságaiktól, értékesíteni kívánja munkájukat, hogy mezőgazdasági termelvényeik eladásából elegendő jövedelmet biztosíthasson nekik. Következésképp mindenkinek érdeke, hogy a november 15-én esedékes adósságrészletek idejében való kifizetésével hozzájáruljon a hitelélet megszilárdításához.

Akik az első adósságrészletet nem fizetik, elesnek az adósságrendező törvény kedvezményétől.

Slavescu pénzügyminiszter egyidejűleg körrendeletet küldött a pénzügyigazgatóságoknak, amelyben szintén kifejezésre juttatja, hogy a november 15-iki határidő semmi körülmények között sem halasztható el, s így az adósságrendező törvény kedvezményét élvező adósok a törvény által előírt módon kötelesek kiegyenlíteni az esedékes részleteket.

Közi továbbá a pénzügyminiszter, hogy értesülései szerint bizonyos egyének a közjával ellentétben álló érdekekből a november 15-iki határnap elhalasztásának eszméjét és híret terjesztik a falvakban. A pénzügyminiszter felhívja a pénzügyi hatóságokat a propaganda megakadályozására, a híresztelők ellen való eljárásra és a lakosság felvilágosítására, hogy ezek a híresztelések nem felelnek meg a valóságnak, hogy az adósságrészletek nemfizetői a törvény szigorú intézkedéseinek hatálya alá fognak esni.

A kormány határozata a tisztviselői elbocsátásokra

Enyhítettek az elbocsátások feltételein, de a három hónapi fizetést, mint végkielégítést nem adhatta meg a pénzügyminiszter

Bucuresti. Saját tud. A kormány elhatározta, hogy azok a tisztviselők, akiknek a kinevezését törvénytelennek találták, az ennek megvizsgálására kirendelt bizottságok, november 1-én bocsátassanak el.

Az elbocsátásra ítéltnek azonban most csak egyrésze kapja meg a menetlevelet, amely úgy szól, hogy az illetők december elsejével kezdődőleg elvesztik állásukat, de már november elsejétől kezdve nem teljesítenek szolgálatot. A másik csoport december elsején távozik hivatalából, január elsejére szóló felmondással. A harmadik pedig január elsején, február elsejéig kiutalt fizetéssel.

A kormány határozata eredetileg az volt, hogy általánosságban egyhónapi fizetést utalt ki, minden állásától felmentett tisztviselőnek, de amennyiben Slavescu pénzügyminiszter a helyzet alapos megvizsgálása után úgy találja, hogy ez a végkielégítés felemelhető három-

hónapi fizetés összegére is, akkor az elbocsátottnak legalább egyrésze megkapja ezt az összeget távozásakor. A pénzügyminiszternek erre vonatkozó jelentése azonban megállapítja, hogy a háromhónapi végkielégítésre nem tudja a pénzt előteremteni, így megmaradtak az elbocsátás ridegebb formája mellett.

Egy miniszteri bizottság azonban, amelynek tagjai Sassu, Xeni és Costinescu voltak, sokat enyhített az utóbbi időben magának az elbocsátásnak a feltételein. Eszerint megmaradhatnak az állásukban azok, akiknek a kinevezése önhibájukon kívül nem felel meg a törvényes előírásoknak. Így például azok, akik nem tették le a hivatali esküt, mert senki sem kérte tőlük, vagy nem volt meg a kinevezési bizottság jóváhagyása, mert ezt nem is kérték az illetékes igazgatóságok.

Nagyon emberséges enyhítés a bizottságnak az a határozata, hogy a családok emberek, ha van is hiba kinevezésük körül, maradhassanak meg állásukban. Ezeket, legalább egyelőre, nem is fogják elbocsátani.

ROMÁN KIRÁLYI PÉNZÜGYMINISZTERIUM

Az 1934. évi 4 1/2 százalékos Országfejlesztési Kölcsön kibocsátási prospektusa

(Kivonat)

1. Nyilvános aláírás útján lei 1.000.— névértékű kötvények bocsátatnak ki kötvényenként 880 leies árban.

A lejegyzett kötvények egyszerre, az aláírással egyidejűleg fizetendőek ki 1934. november 5—30. között.

2. A befizetendő összeg egy része az állam által kibocsátott régi járadékpapírokkal is kiegyenlíthető az aláírási íven feltüntetett kurzuson. A járadékpapírokkal történő fizetés a jegyzés névértékének 200%-át nem haladhatja meg.

3. Az 1.000 leies kötvény évi 4 1/2%-os kamatot hajt, amelynek fele június 1-én, fele decemberben kerül kifizetésre, az első kifizetés 1935. június 1-én történik.

4. A kötvényeket 40 év alatt, évenként négyzeri sorshuzás útján váltják vissza: február 1-én és május 1-én a június 1-én törlesztendő kötvényekkel, augusztus 1-én és november 1-én pedig a következő december 1-én törlesztendő kötvényeket sorolják ki. Az első sorshuzás 1935. évi február 1-én történik.

5. A lejegyzett kölcsöntöke minden teljes egy-milliárdjából nagy prémiumokkal visszaváltanak az első évben:

1 kötvényt	3.000.000 leiel	azaz	3.000.000 lei
2 " "	1.000.000 " "	" "	2.000.000 " "
4 " "	500.000 " "	" "	2.000.000 " "
4 " "	250.000 " "	" "	1.000.000 " "
46 " "	100.000 " "	" "	4.600.000 " "

57 kötvényt összesen 12.600.000 lei prémiummal váltanak vissza.

A következő években visszaváltandó kötvények száma 100.000 leienként egy kötvénnyel csökken évenként.

6. A fennmaradó kötvényeket minden évben a névértéken felül 200 leies jutalékkal váltják vissza és pedig:

az 1.000 leies címleteket	1.200 leiel
a 2.000 " "	2.400 " "
az 5.000 " "	6.000 " "
a 10.000 " "	12.000 " "
a 20.000 " "	24.000 " "

váltják vissza.

7. A kamatokat és amortizációkat stabilizált leiben fizeti ki az állam. A lei 10 milligramm 0,900 finomságú arany értékének felel meg.

8. Az esedékessé vált szelvényeket, valamint a kisorsolt kötvényeket készpénz gyanánt fogadják el az összes közpénztárak.

9. A kölcsön egész ideje alatt sem a kamatok összegéből sem a kötvények visszaváltási értékéből nem vonnak le semmit, tehát ezek az összegek mindenféle adó és illetékek alól mentesek.

A kötvények mentesek továbbá az örökösödési, ajándékozási és házassági szerződések adói, illetve illetékei alól.

10. A kötvények lombadirozhatók és azokat garanciakul és óvadékkul elfogadják.

11. Jegyzési eszközölhetők az alábbi jegyzési helyeken:

Nemzeti Bank és összes fiókjai,
Postatakarékpénztár,
az összes postahivatalok
valamennyi közpénztár és
A megfelelő időben megállapított pénzintézetek.

Jegyzet: Részletes felvilágosítások a kibocsátási prospektushoz találhatók.

235 leiért szerzheti meg

JULIER FERENC

1914—18

„A világháború magyar szemmel”

című munkáját, amely a legelismertebb világháborús szakmunkák egyike. A mű a legkiválóbb magyar vezérkar szakértő és katonai író tollából ered, 15 térképmelléklet emellé használhatóságát: pompás angol papíros és egészszelvényes kötése époly díszes kiadvánnyá tesz, mint aminek a Magyar Szemle Könyvei sorozatnak egyéb kötetei. Mindenki, aki a világháború nagy eseményei iránt érdeklődik, tanulsággal forgatja ezt a munkát, amely a magyar hadtörténelmi irodalomnak, de a világháborúról szóló nemzetközi irodalomnak is egyik dísz.

Kapható könyvosztályunkban.

Jámbor Pista hazatérése

Írta: Símor Miklós.

Tizenöt éves volt, amikor egy este nekitaladt az egész falu fiatalsága. Ugy elverték, hogy a csontváza kék vonalakkal rajzolódott ki a bőrére. Pedig nem tett mást, csak éppen rávette Agnest, a falu legszebb lányát, hogy a búcsú után ne a táncba menjen, hanem inkább vele sétáljon egyet a holdsütött erdőszélen. Ugy elmesélt akkor Agnesnek a folyóról, az erdőről, a madarokról, meg a csillagos égről, hogy éjfél is elmúlt már, mire hazaértek.

Ott kapták el a lesben álló legények az Agnesék háza előtt. Jámbor Pista akkor úgy érezte, hogy nem bírja elviselni a rettenetes szégyent. Még aznap éjjel odahagyta a kis aranyosmenti községet, Tarisznyáját megtömte szalonnával, kenyérral, almával, kését kiélesítette, aztán nekivágott a fekete hegyeknek.

Húsz évig élt fenn a felhők és a sziklák között. Embert csak néha látott, elvéve beszélt csak néhány szót a hegyvilágokkal, aztán komoran tovább ügetett a vad sziklák között. Késével és a tiz körmével megszerezte azt, ami kellett, csapdát állított a madaraknak, megbírkózott a medvével, kiásta a növények gumóit... Élt, ahogy tudott, mert — másképp nem lehetett.

Öt évvel azután, hogy elhagyta az embereket, favágóktól meghallotta, hogy Agnes férjhez ment. Ujabb tizenöt évi bújdosás után pe-

dig arról vett hírt, hogy Agnes ura már két éve halott.

Akkor elindult lefelé a völgybe. Sarka alól kifordult a kő, a bokrok félrehajoltak útjából, a füstölőve kavargó felhők, ahol eddig élt, sírva néztek utána. Jámbor Pista hatalmas emberré nőtt a húsz éves harcban. Széles vállán kökemény izmok kígyóztak, öklének csapása alatt farkasok rogytak össze és hangja, amikor lelke kongó magánosságában nekiereszlette, ott fent az ormokon, versenyt bömbölt a sikoltó széllel. Csak a szíve volt tele még mindig mésséval.

Ahogy közeledett a falujához, úgy ébredtek benne egyre szívesebben, egyre fájóbb emlékezéssel a gyerekkori mesék, amiket akkor régen a holdsütött erdőszélen sutlogott el. Amikor pedig föntől megpillantotta az Aranyos csillogó ezüst vizét, égig csapott fel belőle a boldogság lángja.

— Agnes... Agnes... — dúdolta melegen a szíve.

Az erdőszélen megölelt egy ráncos kérgű vén fát. Átkulcsolta két roppant karjával és megrázta az őreget.

— Te hallottad akkor éjjel, — kiáltotta fel szilaj kedvvel a reszkető lombkoronának.

— Hát te meg? ... — állt meg egy sűrű bokor előtt. — De megnőttél...

Csodálkozó szemmel hajolt az ágak sűrűjére. Alig akarta hinni, pedig látta, hogy a kis dalos madár fészke még ott kapaszkodik a galyakon, épp úgy, mint akkor. Körülnézett

— Semmi sem változott? — riadt rá a tájra, amely a hold és a csillagok világosságában, mint puha barna palást terült a lábai elé — De hiszen akkor...

És egyszerre kihullott belőle a húsz esztendő, ott állt megint a falu előtt, tizenöt évesen, mesemondó lélekkel, egyszerűen és gyanútlanul és vezette hazafelé Agnest, vezette a kezénél fogva a fű harmatos bársonyán.

Csak amikor megállt a ház előtt, ahol a leány lakott, akkor akadt el egyszerre a szívverése. Összehuzta magát, mint a megriasztott vad és könnyes szemmel, félve körülnézett. A verés jutott eszébe, az igaztalan, gyalázatos verés. A régi, nagy szégyen perzselte a mellét. Az eiszenvedett ütések fájdalma kiújul, karját védekezően emelte arca elé, lába megrándult, hogy elszaladjon. Hirtelen lehajolt, hogy föl-emeljen egy nagy követ, amivel védje magát. Már rajta volt a keze, amikor az emlékek meszesességéből átvillant rajta, hogy ezt a követ már egyszer fel akarta kapni, de akkor még csak megmozdítani sem tudta. Azóta még mélyebbre süppedt a földbe, fű nőtt körül... Jaj, hagyd a követ Pista, szaladj, szaladj, ahogy a lábaid bírja!...

Ebben a pillanatban megreccsent keze alatt a kő. Ezer fűszál gyökere szakadt el egyszerre és Jámbor Pista zokogó, vad kacagással kapta fel a levegőbe. Nem az ijedt kisfiú többé, nem az álmokból földreuhanó emberke, hanem a hegyek őriása, a medvék bírkózó pajtása...

— Gyertek hát, gyertek! — trombitálta a

Manolescu-Strunga kereskedelemügyi miniszter a behozatali központi hivatalban erélyes tisztogatást kezdett

Rendőri, ügyészi és vizsgálóbírói segédlettel az összes tisztviselőket végig-motoziatta. — Az eljárás célja, hogy a becsületes hivatalnokokat tisztázza a megvesztegetés gyanúja alól

Bucuresti. Saját tud. Manolescu Strunga ipar és kereskedelemügyi miniszterhez hivatala átvétele óta rengeteg panasz érkezett, hogy a kontingentálási hivatalban szabálytalanságok történnék. A miniszter ezért elhatározta, hogy alaposan felülvizsgálja ennek a szolgálati ágának a működését.

Szerdán délután egy órakor az ügyészség rendeletére rendőröközöttek vették körül a kontingentálási hivatal Str. Lipscani utcai helyiségét.

Manolescu Strunga miniszter a vezető-ügyésszel, négy más ügyésszel, egy vizsgálóbíróval és több rendőrtisztval megjelent a hivatalban. Összehívta a tisztviselőket és beszédet intézett hozzájuk. Kijelentette, hogy kénytelen volt ezt a látszólag kellemetlen intézkedést fogadtatni, amelynek azonban meg lesz az az előnye, hogy a becsületes tisztviselőket mentesíteni fogja a gyanútól.

— Minden irodát lezárunk, — mondta a miniszter, — minden tisztviselőt, kicsiket, nagyokat egyaránt megmotozunk és egyidejűleg házkutatást végzünk lakásaikon.

Erre a tisztviselőket két külön terembe terelték, egy nagyobbba az alantasabb hivatalnokokat, egy kisebb helyiségbe pedig a vezető állásban levőket. Ebédet is ott adtak nekik a miniszter, mert egy léleknek sem volt szabad elhagyni a hivatalt.

Aztán megkezdődött a motozás. Rendre megmotozták az összes tisztviselőket, még a tizenöt szolgálati főnököt is. Egyidejűleg átkutatták a hivatali helyiségeket. Az öt ügyész pedig sorra látogatta a 20 vezető tisztviselő lakását s ott rajtaütésszerű házkutatást végzett. *Összeszedtek minden hivatalos aktát és levelezést, amit a tisztviselőknél lakásaikon és irodájukban találtak s minden iratot az ügyészségre szállítottak.* A délután és az éjszaka folyamán mondhatni az egész ügyészség a roppant anyag átvizsgálásán dolgozott.

Az eredményről még nem lehet semmit sem tudni. Mindössze annyi szívárgott ki, hogy

az egyik hivatalnok lakásán négyszázötven lelt találtak, amelynek eredetére vonatkozólag az illetőnek magyarázatot kell adnia.

Az ipar és kereskedelemügyi miniszter e szokatlanul erélyes eljárása nagy megütközést keltett a hivatalnoki karban. A közvélemény azonban nagy elégtétellel szerzett róla tudomást.

A miniszter nyilatkozik: „Gyökerestől ki fogok irtani minden visszaélést“.

Manolescu Strunga egyébként az esti órákban így nyilatkozott a sajtó előtt:

— Valósággal megrohantak az érdekelt kereskedők és iparosok feljelentésekkel, panaszokkal. Ráműtettek arra, hogy engedélyek

Ausztriában megkezdették az új alkotmány szerinti berendezkedést

Megalakították a törvényhozás helyébe lépő országos tanácsokat Miklas szövetségi elnök államfői jogon kinevezte a tanácsok tagjait

Bécsből jelentik: A május elseje óta jogilag érvényben lévő új osztrák alkotmány gyakorlati életbeléptetése véget a kormány átmeneti kezdő intézkedéseket határozott el. Ezek szerint az alkotmányban megállapított országos tanácsok első megalakítása az államfő által adott kinevezések útján történik. Miklas szövetségi elnök már ki is nevezte az államtanács, közművelődési tanács és gazdasági tanács tagjait.

Az államtanács 50 tagja között Födermayr, Resch, Schönburg-Hartenstein herceg,

A ma legidősebb könyve

MIGRAY JÓZSEF

A

MARXIZMUS CSODJE

Ara: 120 lei és portó.

A Sz. István-Társulat kiadása.

Kapható az „Erdélyi Lapok“ könyvosztályánál.

elnyerésére óriási megvesztegetési díjakat, sápokot kell lefizetniük. Pénz nélkül nem is mennek már semmire a kontingentálási hivatalban s a tisztviselő urak olyan nagy lábon élnek ezekből a sápokból, mint valami milliomosok.

— Minthogy november elsején megkezdődik az új behozatali és kiviteli rendszer életbeléptetése, szükségesnek találtam a kontingentálási hivatal megtisztogatását, hogy ezzel a jövőben minden gyanakvásnak és bizalmatlanságnak elejét vegyem. Egyszer már véget kell vetni a közügyvezetés erkölestelenségeinek s én meg is mondtam minisztertársaimnak, hogy az én hatáskörömben gyökerestől ki fogok irtani minden visszaélést. Ha kell, éjjelnappal dolgozom, tisztogatok és rendőrré vedlek át, de céloimat mégis elérem.

Vaugoin, volt hadügyminiszter és Adam ezredes is helyet foglalnak. Az államtanács elnökül Nouackh udvari tanácsost, a szövetségi vasutak üzleti igazgatóját nevezték ki.

A közművelődési tanácsban a római katolikus egyház 8, az evangélikus egyházak 6, az izraelita hitközségek 1—1 tagja foglal helyet. Ugyanebben a tanácsban a tudomány és művészet négy-négy képviselőt kapott.

Por ellen védő álarc.

A kőfaragók mestersége évszázadok óta a világ legegészségtelenebb foglalkozása. Ujabban a képünkön látható álarccal védekeznek az ellen, hogy a köpor a munkás orrán és száján keresztül a tüdőjébe jusson.

csendes házak közé és megdöngötte bozontos mellkasát a kövel.

De senki sem felelt a riadóra. Csak a kerek alatt suttogott halkán a folyó.

Jámbor Pista lassan leengedte a karját. Lehajolt ismét és visszaültette helyére a követ, amely egyszer régen cserbenhagyta. Még a fűszálakat is visszatömködtte köréje.

— Aludjatok csak, no, nem akarok én bántani senkit — mondta nekik és gyöngéden rájuk mosolygott.

Mire főlegyenesedett olyan erős volt, mint a hegyek, ahonnan jött. Azt hitte, neki már senki sem árthat.

Végigbandukolt a falun. A kocsmában muzsika szólt. Megállt, hallgatta. Fülébe eddig csak a szél dalolt, most úgy itta a cimbalom hangjait, mint a kiszáradt mező a langyos esőt.

Benyitott. Bement. Állt a multság.

Leült csendben az egyik sarokba. Jöttét észre sem vették, ittak, ettek, muzsikáltak, énekeltek a legények. Az asztalfőn kigombolt mellénnel, csapzott férfi ült. Haja a szemébe lógott, arcára vörös rózsákat festett a bor, szeme fényében járt a részeg cimborákat. Ő volt a gazda, ő rendelt mindent. Ünneplőjén már végigömlött az ital, de lefityvedt csuklójával azért csak hadonászott tovább.

— Bort ide, hé, bort ide... a legjobbat adjad, a falu első gazdája fizet, Van miből. Ilyen legénybúcsút úgy sem láttál még.

Az idegen vendég némán ült a homályos sarokban.

— Ezek vertek meg engem — gondolta büszke nyugalomban és rendíthetetlen ereje királyi koronát tett mosolygó homlokára.

— A menyecske egészségére! — nyikkant meg egy cingár legény az asztal végén.

Összecsendültek a poharak, kilocsant az ital. A gazda belecsapott tenyerével a borpocsolyába. Nagyon, csuklott, aztán odanyögte:

— Fenékgig igyátok... Ágnesre isztok... eleget vártam rá...

Felhajtotta poharát, dülledt szemével tétován körülnézett, aztán elvágódott a padlón. A többiek belökték az asztal alá.

— Ágnes... Ágnes!... — zokogott fel egy hang Jámbor Pistában. — Ennek lesz! a felesége?... Ennek?!

Zuhogtak rá az ütések. Most nem füttykösökkel, nem ökölrel verték. Belülről csapkodták meg fájó vesszőkkel, a lelket tépték, a meseket törték össze benne.

Felugrott és homlokát előre szgezve kirohant az éjszakába. Haját lobogtatta a szél, karja előre-hátra csapódott, menekült vad futással vissza a hegyek közé.

Egész éjjel rohant fölfelé. Repülve ugrott át a szakadékon, tüdejé hőrögvé szedte a lélekzetet, de belülről verte a fájás szakadatlanul.

Dél lett, mire fölért a tetőre. Ott lebukott a földre, arcát a mohába temette.

A szürke sziklák némán álltak körülötte a halálos csendben...

Bevégződtek a Balkánszövetség ankarai tanácskozásai

Allandó szervezetet alkottak a közösérdekű külpolitikai és gazdasági ügyek intézésére. — A török sajtó nagy lelkesedéssel ír az elért eredményekről

Istanbulból jelentik: A Balkán-szövetségben csoportosuló államok külügyminiszterei elhatározták, hogy a szövetség ügyvitelére egy állandó tanácsot szerveznek, mely a közös érdekű külpolitikai kérdésekkel foglalkozik. Azonkívül a szövetséges államok közötti gazdasági ügyek intézésére külön még egy állandó gazdasági tanácsot is alakítanak. A két tanács szervezeti szabályzata kidolgozására Titulescu kapott megbízást, ki csütörtökön délelőtt el is végezte ezt a munkát. Délután volt az ankarai értekezlet befejező tanácskozása, melyen elfogadták a szervezeti szabályokat. Erről a befejező ülésről hivatalos közlemény útján tájékoztatták a nyilvánosságot.

A török sajtó nagy lelkesedéssel ír az elért eredményről. Kiemeli azt az örömteljes üd-

vözlő üzenetet, amelyet a török államfő, Mustafa Kemal pasa küldött a konferencia tagjainak. Az üzenetet Tefik Rüsdi bej, török külügyminiszter olvasta fel azon a vacsorán, amelyet a résztvevők tiszteletére rendeztek. Kemal pasa üzenetében megállapítja, hogy a balkáni szövetség első példája annak az igazi barátságoknak, amely a bekeszerető testvéreink között mutatkozik a többi népek előtt.

Belgrádból jelentik: A jugoszláv lapok részletesen beszámolnak az ankarai fogadóstélyről, és teljes terjedelmükben közlik Tefik Rüsdi, Mazimovics, Titulescu, és Purics beszédét. Kiemelik az értekezlet fontosságát a jelen pillanatban, amikor a nemzetközi helyzetet a marseillei események megzavarták.

Áll már Szent Norbert oltára a prémontrei templomban

Szent Norbert oltára megáldása november 4-én délelőtt 9 órakor

Szent Norbert 800 éves jubileumának vágya és terve megvalósult. Szent Norbert oltára elkészítve beláthatatlan időre megőrkítette azon jólelkű hívők imáját, adakozását és ünnepeit, akik a jubileumi, felejthetetlen napokon résztvettek és bármilyen módon hozzájárultak az ünnep erkölcsi szépségéhez és az oltár megalkotásához.

Az első, ami megragadja a szemlélő figyelmét, hogy Révésznek 1874-ben készült képe Szent Norbertről a tisztítás által új, üde, eleven színben ragyog. A kép nem számíthat arra, hogy remekműnek tartsuk, de célját eléri: imára hangol, bemutat egy szerzefest, egy fehér prémontreit és főpapot, aki nyílt szemekkel, átszellemült arccal, imát sutogó ajakkal, áhitat által mozgatót és hódolatos kezekkel, felhőkön lebegve, a földtől elszakadva imádjá az Oltáriszentséget, amelynek az egyháztörténelemben megőrkített védelmezője.

Az új oltár az imádnak ezt az alapgonolatát szerencsésen hangsúlyozza és kidomborítja. Elsősorban a kép elevenségében és plasztikájában nyert. A stílszerű, ékes, de nem cifra ráma új aranyozása, a ráma tetején és sarkain, a barokk, kellemes görbületekkel bíró díszítés és a ráma körül pedig az aranyos, domborműves négyzetalapok mind előmozdítják Szent Norbert verőfényes érvényesülését, akiről a főpapi ruha, a szerzetesi skapuláré könnyedén omlik a stólával és karinggel együtt, csak maga Szent Norbert merül el mély, de nem merev, hanem élő áhitatban.

A képnek könnyed keretet adnak a korinthusi fejekkel bíró oszlopok, amelyekre minden erőlködés nélkül támaszkodnak a csonka ívek, amelyek közt ezüstös felhőkön diadalmasan emelkedik a hit jelképe a kehely és a kereszt, amelynek plasztikai erejét úgy művészeileg, mint hittanilag erősen kiemeli a remény horgonya és a szeretet szíve.

Mikor az oltár felállításának munkálatai folytak, amikor a rámat elhelyezték az oszlopok közt, csodálatos erővel ragadta meg az első látásra a szemlélő lelkét, hogy olvad össze a ráma felső hullámos díszje, a ragyogó felhő, a sugarakat lövelő kehely és hogy a hullámváz finom vonalait átível minden a magasba tör, a templom mennyezetét mintha ki akarná nyitni, hogy az égbe vessen.

London kötődében

naponta új modellek készülnek.
Quadea, Strada Avram Iancu No. 1

Az imádás alaphangját nagyon erősíti a kívül, belül bájos tabernákulum, amely imádó angyalok közt van elhelyezve és az oltár tetején lévő hit, remény s szeretet jelvényekkel kellemesen ható művészi és erkölcsi egészét képez.

Mindez ráhelyezkedik az isteni komolyságot lehellő oltárra, amelynek szarkofág-szerű alakja emlékeztet arra a nagyszerű áldozatra, amely ezen oltáron meg fog újulni és amelyet csak jelképeznek azok a vértanucsontok, amelyek az oltárt szintén megszentelik.

Az egész oltáron lelkeség ömlik el. Ennek mélységét zavarná, ha említanék azoknak nevét, akik az oltárhoz szükséges összeg előteremtése körül buzgólkodtak, akik adakoztak. Az oltár tervezőjének is a legnagyobb öröme, hogy általa hitével, tudásával és munkájával sikerült megtestesíteni a lelki élet gyümölcsét, az imádságos lelkületet; ennek alaphangja rezdül meg abban, aki az oltár részeit és egységét elmélkedve nézi.

Igy elkészült ezen nehéz időben a második oltár. Az első, a főoltár a szentély hatalmas oszlopai között erőteljes oszlopokkal helyezkedik el, ezzel szemben az új oltár oszlopai és félívei egy egész hanggal finomabb megjelenést képeznek.

Az új oltár meleg otthonra talál a templomban, szentségimádó alapgonolatával, mert a prémontrei templom a Szent Óra központja, ahol minden hó első csütörtökén éjjel 11 és 12 óra között, a Szent Órán a csillagok ragyogásával versenyez a csendben elmerült lelkek imádása. A templom mindig megtelik ezen éjszakákon hívőkkel, akik élvezik a boldog csendet, a fényben ragyogó oltárt, az elmélkedés igazságait, az ezektől áthatott énekeket.

Maga az új oltár kéri és a hívők bizonyára megértik, hogy az oltárral szemben mennyire kívánja Szent Ágoston is a maga oltárát, hogy szépítse Szent Norberttel együtt a templomot, az igazság és szentség csarnokát.

Az oltárt Fiedler István megyéspüspök áldja meg november 4-én, délelőtt 9 órakor szentbeszéddel kapcsolatban. November 2. és 3-án, este fél 7 órakor előkészítő szentbeszéd-ek és ájtatosságok lesznek. November 4-én este fél 7 órakor ugyancsak szentbeszéd és ünnepélyes ájtatosság az új oltárnál.

* Áldott állapotban levő nők, ifjú anyák és többgyermekes asszonyok az enyhe természetes „Ferenc József” keserűviznek már mérsékelt adagokban való használata által is könnyű és hig ártulást, ugyancsak rendes gyomor- és bélműködést érnek el

Halottak estéje a temetőben

Virágba borultak halottak napjának előestéjén a temetők olyan csodás pompával, hogy talán egyetlen sír sem maradt virágtalanul. A gyönyörű meleg őszi nap, amely a tavalyinál is melegebb volt, kivitt mindenkit a temetőbe, akinek halottja van. Az olasz köztemető nagykeresztje alatt ezrével égették a laz emlékezés gyertyáit azok, akiknek másfelé nyugszik a halottjuk.

A népvándorlás már kora reggel kezdődött és csak akkor ürültek ki a temetők, amikor este 8 órakor utolsót kongott a székesegyház harangja. Virágözön volt minden temető s estére a sírok felett millió gyertya lángjában ég az élők kegyelme, lelkük szeretetének kifejezése a halottak iránt.

A Szigligeti Társaság az idén is felgyújtotta két hatalmas kandeláberét a Szigligeti-szobor előtt s elhelyezte rajta koszorúját. Az olasz temető ajtajában pedig áldott emlékü elnöke dr. Karácsonyi János emlékeztetése gyújtott hatalmas kandelábert. Hasonlót helyeztet el az Iványi Ödön és dr. Rádl Ödön sírja mellett is. Továbbá mint minden esztendőben virágot és gyertyákat helyeztet Lovassy Andornak, valamint két elhunyt tisztviselőjének Vidossits Gyula volt pénztárosnak és Honigsberger Lajos volt könyvtárosnak sírjára.

Gyönyörűen kivilágították a Szent Vince- és Orsolya-zárdák s az Irgalmas rend sírkertjeit és fényárban usztak a püspökök köröndjén a sírok.

Az Újságrók Szervezete felvirágozta halottjainak sírját.

Este hét órakor megszólaltak a harangok s imába mélyedtek a lelkek s egy miatyánknyi időn keresztül néma csend borult a temetőre.

*

A Rulikovszky-uti temetőben egész napon át pótkocsikkal megerősített villamosjáratok szállították a közönséget. Délután 5 órától 2 percenként indultak zseftalan a villamosok s a temetőben hatalmas embertömeg hullámozott. A hősök temetőjéhez is délután 5 órakor vonult ki a katonazenekar. Évek óta nem volt látható a Rulikovszky-uti temetőben annyi virág és gyertyaláng, mint az idén, virág borított minden sírhantot. A temető templomaiban sokan gyújtottak gyertyát távolban, idegen földben nyugvó kedveseik emlékére.

Hasonló volt a kép a velencei és az őszi temetőkben is.

Capitol Filmszínház.

Kém voltam

KONRAD VEIDT-tal. Szombat, vasárnap.

HALÁLOZÁSOK. Pospischill Kálmán 37 éves korában elhunyt. Temetése pánktenek délután 4 órakor lesz. Katona-telep Dacia-utcai gyászháztól. — Özv. K. Nagy Istvánné szül. Vass Sára 59 éves korában elhunyt. Temetése szombaton délután 3 órakor lesz a Cloșca (Hid)-utcai gyászháztól. (Veiszlovits.)

A Központi Katolikus Legényegylet negyedik kulturdélutánjának műsora. A helybeli Központi Katolikus Legényegylet ifjusága november 4-én, vasárnap délután 5 órakor rendez meg negyedik kulturdélutánját székházának nagytermében a következő műsorról: 1. Beriot-Séne De Ballet. Hegedűn játsza Arnóczky János, zongorán kíséri András Ede zenetanár, országos karnagy. 2. Lovich Ilonka: Szent Tarziciusz. Szavolja Reteg Ilonka. 3. Rotensteiner Sándor: Vagyakozás. (Vonósnyegyes). Előadják a Liszt Ferenc Zenekar tagjai. 4. Szeretlek Isten véghetetlen. Enekli Hoscieslawsky Kázmér. Zongorán kíséri András Ede zenetanár. 5. Az anyai szeretetről előadást tart Oswald Pál. 6. Strauss János: Keringő. (Zongorakvintett). Előadják a Liszt Ferenc Zenekar tagjai. Belépti-díj nincs. November havában csak ezt a kulturdélután rendez meg a legényegylet ifjusága s ezért a rendezőség ezúton hívja meg mindazokat, akik az egyesület kulturális munkáját értékelni tudják.

Katonai jelentkezések a megyében
A marghitai járásban Balcon (Bályokon) november 5-én az ottaniak, a salárdi járásban Spinuson (Hagymádfalva) november 5-én a carcaujak és a ciulestiek, Beliu november 5-én az ottaniak, továbbá a bothiaiai és banestiek. Az alesdi járásban Bratean, november 5-én a banlacaiak és bezneaiak, Vascaun, november 4-én Lecheni és Vascaun, 5-én Luncan, Baia, Fanata, Campeni de sus és Campeni de jos katonakötelesei tartoznak jelentkezni, irataik láttatásának céljából.

estéje
kben

napjának előesté-
ompával, hogy ta-
virágtalanul. A
mely a tavalyinál
lenkit a temetőbe,
köztemető nagy-
k a laz emlékezés
fűfelé nyugszik a

reggel kezdődött
metők, amikor este
székességház ha-
nemtemető s estére
lángjában égett az
tenek kifejezése a

den is felgyújtotta
a Szigligeti-szobor
ruját. Az olasz te-
nemlékü elnöke dr
zetére gyújtott ha-
helyezett el az
dön sirja mellett
endőben virágot és
sy Andornak, va-
előjének Vidovits
Honigsberger Lajos

a Szent Vince- és
rend sirketjének
ökök köröndjén a

felvirágozta halott-
itak a harangok s
a egy miatyánknyi
orult a temetőre.

ben egész napon át
államosjáratok szá-
a 5 órától 2 percen-
államosok s a teme-
hullámozott. A hó-
5 órákor vonult ki
em volt látható a
nyí virág és gyer-
borított minden
haiban sokan gyuj-
földben nyugvó

encei és az őssi te-

zinház.
ltam
mbat, vasárnap.

schill Kálmán 37
etése pánteken dé-
telep Dacia-utcai
y Istvánné szül.
elhunyt. Temetése
r lesz a Closea
iszlovits.)

egényegylet negye-
ra. A helybeli Köz-
ifjúsága november
akor rendezi meg
ékházának nagyter-
1. Beriot-Scéne De
czky János, zongor-
netanár, országos
ent Tarziciusz. Szá-
steiner Sándor: Vá-
őadják a Liszt Fe-
tlek Isten véghetet-
izmér. Zongorán ki-
5. Az anyai szere-
ál. 6. Strauss János:
őadják a Liszt Fe-
líj nincs. November
elutánt rendezi meg
rt a rendezőség ez-
akik az egyesület
lják.

k a meqvében
on (Bályokon) no-
a salárdi járásban
november 5-én a
Belium november
a bothiaiak és ba-
Bratcan, november
aiak, Vascaun, no-
scau, 5-én Luncau,
sus és Campeni de
k jelenkezni, ira-

A genfi Népszövetség külön tanácsülést tart a saarvidéki szavazás kérdésében

Az angol külügyminiszter és a londoni francia nagykövet a népszavazás idejére szükséges rendfenntartásról tanácskozott. Francia katonai bevonulást terveznek a Saar-vidékre. — A német sajtó élénken tiltakozik

Londonból jelentik: Az angol lapok hosszú cikkekben foglalkoznak Simon angol külügyminiszter és Corbin francia nagykövet szerdai tanácskozásaival.

A Daily Telegraph szerint a londoni francia nagykövet ismertette Simon előtt a francia kormány szándékát arra az esetre, ha a januári saarvidéki népszavazás nem folyna le simán, vagy azt megelőzően zavargások törnének ki. Franciaország legmesszebbmenően készen áll teljesíteni nemzetközi kötelezettségeit zavargások elfojtására.

A konzervatív Morning Post szerint a rend fenntartása legnagyobb gondot azokban a hetekben fog igényelni, amikor a népszavazás már lezajlott, de a Népszövetség döntése még nem történt meg. A nemzetközi rendőrség toborzása folyik ugyan, de olyan kevés a jelentkező, hogy az nem lesz elegendő a rend biztosítására. Ha a nemzeti szociálisták csínyit kísérléne meg és magukhoz ragadnák a hatalmat a Saarvidéken a Népszövetség döntése előtt, — a francia katonaság bevonulása válik szükségessé. A lap szerint Knox-nak, a Saarvidék népszövetségi biztosának csapatokat bocsátanak rendelkezésére.

Berlinből jelentik: A német sajtó nagy megütközéssel ír a Saarvidékre való francia katonai bevonulás tervezetéről. Ürügy keresésnek minősítik a nemzeti szocialista hatalmi csíny emlegetését, mert ilyen csínytevésre Németországnak nincs szüksége. Viszont a katonai bevonulás lehetőségéről szóló közlésekben a népszavazás befolyásolásának szándékát látják. A népszavazás elvével teljesen ellenkezik az az eljárás, — írják a lapok, hogy bármely érdekelt hatalomnak fegyveres beavatkozásra módot és jogot adjanak. Ez a legnagyobb nyugtalanúság előidézésére alkalmas, mert az ilyen katonai előkészületek bárkinek ürügyül szolgálhatnak erőszakos cselekmények elkövetésére.

— A német nép nem akar mást, — írja egyik lap, — mint a szerződésben biztosított népszavazás megtartását. A Saarvidék lakossága meg fogja őrizni hidegvérét és fegyelmettségét a népszavazás előtt, hogy január 13-án szabadon tehessen hitet Németország mellett. De megőrzi fegyelmettségét a népszavazás után is, aminek eredményéből a Népszövetségnek le kell vonni a következtetést.

November huszonegyedikére hívták össze a népszövetségi rendkívüli tanácsülést.

Genfből jelentik: A Népszövetség november 21-re hívta össze a tanács rendkívüli ülését.

Sebők Imre dr
Öt világrészen keresztül
utirajz.
Erdős Károly előszavával.
Ára 125 lei és portó.

Öt világrész csodái, káprázatos szép-árgal, lüktető élete domborodik az olvasó elé ebben a könyvben. Az ifjúság számára írta Sebők Imre, a nyitott szemű, tudni vágyó ifjúság számára, amely mesteri vezető segítségével ismeri meg a világot ezen a könyvön keresztül. — Fejőtteknek is értékes, szórakoztató olvasmány. Eredeti helyszíni fényképfelvételek gazdagon illusztrálják a kötetet, amely a Szent István Társulat kiadásában már a harmadik kiadást érte meg.
Kapható KÖNYVOSZTALYUNKBAN.

sét. A Népszövetségi Tanács ezen az ülésen csupán a Saarvidéki népszavazás előkészítésével fog foglalkozni.

A leszerelési értekezletet is a tanácsüléssel egyidőre összehívják.
Londonból jelentik: Avenol népszövetségi

Komor helyzet a Saar-vidék miatt

A francia kormány csapatösszevonásokat rendelt el a határon. Az angolok összeütközések kirobbanásától tartanak

Párizsból jelentik: Franciaország csapatösszevonásokat hajtott végre a Saar-vidék határain.

A francia lapok szerint a kormány ezt azért tette, mert állítólag tudomására jutott, hogy a nemzeti szociálisták puccsot készítenek elő a Saar-vidéken.

A 20-ik hadtest parancsnoka utasítást kapott, hogy a keleti határ védelmére tegye meg a szükséges intézkedéseket. Arra nézve is intézkedés történt, hogy a nemrég bevonult utjocokat a leggyorsabban képezzék ki.

A péntek reggeli lapok szerint a francia katonaság meg akarja szállni a Saar-vidéket s csak Knox, saar-vidéki biztos segítséget kéri felhívását várja.

Londonból jelentik: Nemcsak a német, de az angol közvéleményben is élénk feltűnést keltenek a francia csapatösszevonásról szóló hírek. Attól tartanak, hogy ennek következtében határc incidensekre kerül sor.

Az angol lapok hangoztatják a német hivatalos körök figyelmeztetését, hogy Németország a felelősséget Franciaország eljárása miatt

főtitkár esütörtökön Londonba érkezett, ahol rövidesen tanácskozni fog Simon külügyminiszterrel és Hendersonnal a leszerelési értekezlet kérdéséről.

Henderson, mint a leszerelési értekezlet elnöke és Agnides, az értekezlet főtitkára esütörtökön fogadta az angol népszövetségi unió küldöttségét, amely felvilágosítást kért a leszerelési értekezlet jövőbeli kilátásairól. Henderson biztosította a küldöttséget, hogy az értekezlet nem ér tulságosan korai véget és döntő fontossággal bír az, hogy továbbra is életben tartsák.

A Reuter szerint valószínű, hogy a leszerelési értekezlet elnökségét a Népszövetség tanácsának ülésével egyidőben, tehát november 21-én hívják össze.

azokra az államokra fogja hárítani, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy Franciaország ilyen intézkedéseket tegyen.

A Daily Herald szerint a francia kormány ígéretet akar kapni az angol kormánytól arra nézve, hogy Anglia is csapatokat vezényel a Saar-vidékre, ha a francia hadsereg bevonul. Az angol kormány habozik.

A francia szándék mögött nagyon veszedelmes terv rejlik — írja a lap. — Franciaország eredetileg végleg magához akarta csatolni a Saar-vidéket, de ez nem sikerült. Most reméli, hogy meg tudja akadályozni a Németországhoz való visszatérést azzal, hogy francia csapatokat tartanak a hadászati határon. Franciaországnak az a szándéka, hogy ha a népszavazás Németország javára dől el, — ami iránt nem lehet kétség, — a területet addig nem adja vissza, amíg Németország arannyal vissza nem vásárolja a bányákat. Ezesetben pedig csak francia fegyverekkel akadályozhatják meg a forradalom kitörését. Ezért látja szükségesnek Franciaország a francia hadsereg bevonulását a Saar-vidékre.

Az orosz szovjet három magyar kommunistát küldött Magyarországra, egy nagy kommunista megmozdulás megszervezésére

A budapesti rendőrség mindhárom letartóztatta. — Az egyik kiugrott a rendőrség ablakán és szörnyethalt

Budapestről jelentik: A főkapitányság politikai osztályának tudomására jutott, hogy a szovjetországi kommunista-párt megbízásából három ember érkezett Budapestre, utlevél nélkül, a határon átszökve. A három ember azzal a határozott utasítással jött a magyar fővárosba, hogy szervezzenek egy nagy kommunista megmozdulást és azt puccszerűen hajtsák végre. A politikai rendőrség egyik detektívje éjjel-nappal figyelemmel kísérte a három gyanús egyént, akik Müller Jakab, Stein Lajos és Horváth Lajos álnév alatt laknak Budapesten, különböző helyeken és egyre több kommunisztágyanus egyént járt hozzájuk.

sőbb egy oroszországi fogollyal kicseréltek. Stein Streger Lajos bádoggal azonos, az pedig, aki Horváth álnéven szerepelt, igazi nevén Hoffmann Ottó, aki 1931-ben 5 hónapot ült kommunista tevékenység miatt.

Pénteken délelőtt Hain Péter detektív-felügyelő irodájába vitette a foglyokat, hogy kihallgassa őket. Mialatt az iratokat tanulmányozta, Hoffmann az ablakhoz ugrott s az első emeletről levelette magát. Fején súlyos sérülést szenvedett s rövidesen meghalt.

A rendőrség az említett három vezetőn kívül még tizenegy kommunistát tartóztatott le. Az eljárás megindult ellenük.

Vége a rendőrség rajtaütött a három szovjet-megbízottnak abban a pillanatban, amikor egy kültelki utcán találkoztak Majd házkutatást tartottak a lakásukon, ahol különböző, Szovjet-Oroszországból hozott feljegyzéseket s az egyiknek a lakásán több ezer pengőt találtak.

A szovjet nem tudja kiirtani a vallásosságot

Moszkvából jelentik: Moszkvai ateista egyesület szerint Oroszországban még mindig százezer templom van nyitva és a látogatók száma nemhogy csökkenne, hanem állandóan nő. Moszkvában a központi hatalom terrorjának hatása alatt volt állítólag a legeredményesebb a vallásellenes mozgalom, amennyiben ezer templom közül csak 32 maradt meg. A szovjet óriási adókkal sújtja a templomokat és a templomba járókat egyaránt.

Ezenkívül lefoglalt még náluk a rendőrség középületekről készült tervrajzokat, utasításokat egész sor merénylet végrehajtására, s névjegyzéket azokról a közéleti férfiakról, akik a kommunizmus elterjedésének legfőbb akadályozói.

Megállapítást nyert, hogy Müller valódi neve Horváth Imre telefonműszerész, akit a kommun után 10 évi fegyházra ítélték, de ké-

Az új osztrák alkotmány

November elsején bizonyos átmeneti módosításokkal életbeléptették Ausztria új rendi alkotmányát. Ebből az alkalomból időszerűnek látjuk azt a kivonatolt ismertetést, amelyet az államtervezet e nagyjontosságú átalakulásáról alábbi cikkünk közöl.

A kicsi Ausztria nemcsak politikai függetlenségének a harcában áll a mai Európa érdeklődésének a homlokterében. A nagypolitikának mindenestül ez az elsődleges érdeklődési tere. A kultúrvilág, főképp azonban a keresztény kultúrvilág érdeklődése előterében az a nagy munka áll, amellyel Ausztria a maga belső államéletét tisztán a keresztény alapelvek útmutatása szerint akarja felépíteni.

Elvileg már ez év május elsejétől kezdve érvényben van az az új alkotmány, melyet ez elvek alapján kidolgoztak. Gyakorlati életbeléptetésük azonban november elsejétől kezdődik. A világ összes államai között Ausztria az első, mely az államéletet a természetjog és a keresztény államtudomány pilléreire igyekszik ráhelyezni, amint azok XIII. Leó és XI. Pius pápák körleveleiben vannak lefektetve. Ausztria ezen a téren első. Mert ugyan a fasizmus és hitlerizmus próbálkozásai szintén a liberálisizmus lerázásával létesítettek új államrendszert s abban a foglalkozások rendiségének is bizonyos szerepet adtak. Azonban ezek az államirányok az állam önértelmét vallják alapul s az egyéni és társadalmi érdeket ennek az önértelmének teljesen alárendelik. Ezzel szemben Ausztria új rendi alkotmánya az egyén és a társadalom keresztényértelmű boldogulását tűzi ki célul, s így teljesen ez új szellemben fogja föl az állam rendeltetését.

Az alkotmány alapelvei.

Mindjárt a bekezdésben kifejezésre jut ez az új szellem, amikor az alkotmány Istennek, mint minden jog forrásának a nevében vezeti be. „Istennek, mint minden jog forrásának a nevében készült ez az alkotmány az osztrák nép számára, a tartományokból szervezett keresztény német szövetségi állam hivatásszervezeti fölépítésére.” Isten neve itt nem pusztán dísz az alkotmány homlokán, hanem határozott szakítás a régi elvekkel, amelyek értelmében a népnél van minden hatalom. Az osztrák alkotmány vallja a szentírás tanítását: „Nincs hatalom, hanem csak az Istentől.” De vallja azt is, hogy maga az állam sem forrása a jognak, hanem éppúgy, mint az egyes ember, alá van vetve a természet törvényeinek és Isten lételes parancsainak. Az erkölcsi törvények nemcsak egyes emberek számára vannak adva, hanem azok összességének: az államnak is. És ahogy ezt komolyan veszi, hogy az alkotmány le nem tér erről az útról, mutatja mindjárt az, hogy az államot hivatásszervezetek alapján építi fel, amelyet melegen ajánl XI. Pius pápa körlevele, a „Quadragesimo anno.”

Törvényhozó testületek

Az új alkotmány teljesen szakít az eddigi törvényhozási rendszerrel. A mai értelemben vett parlamentárizmust megszünteti. A tulaj-

donképeni törvényhozó testület a *szövetségi gyűlés (Bundestag)*, amelynek a munkáját négy tanácsadó testület véleményezése előzi meg. Ezek közül első az *államtanács (Staatsrat)*, mely 40-50 tekintélyes, tiszta jellemű állampolgárból áll, akiket a szövetségi elnök nevez ki. Második *szövetségi kultúratanács (Bundeskulturrat)*, amelynek 30-40 tagja van, akiket az egyházak, iskola és nevelésügyi, népművelési, továbbá a tudományok és művészetek hivatásszervezetei küldenek ki a saját kebelükből. Harmadik a *szövetségi gazdasági tanács (Bundewirtschaftsrat)*, amelynek 70-80 tagját az egyes gazdasági hivatásszervezetek küldik ki. (Azok főcsoportjai: a mező- és erdőgazdaság, nagyipar és bányászat, kisipar, kereskedelem és közlekedés, pénz- és hitelintézmények, szabad foglalkozások, közpályák.) Negyedik tanácsadó szervezet a *tartományi tanács (Länderrat)*, amely a tartományok 2-2 képviselőjéből tevődik össze.

A törvénytervezeteket a szövetségi kormány az egyes tanácsokhoz nyújtja be, amelyek arról véleményt adnak. Hogy a túlhosszúra nyúló vitáknak, obstrukcióknak elejét vegyék, a kormány határidőt tűzhet ki, amely alatt a tanácsadó testület véleményét megadni köteles. A tanácsok ülésai zártak, s ezzel azt akarják elérni, hogy a tanácsok tényleg szakszerűen a tárggyal foglalkozzanak és a tagok minél kevésbé legyenek kitéve a kísértésnek, hogy szónokló szereplésekkel tisztán népszerűsége vadásszanak. Az így véleményezett, esetleg módosított tervezet meg azután a fentebb említett szövetségi gyűléshez, amely az államtanács 20, szövetségi kultúratanács 10, szövetségi gazdasági tanács 20 és tartományi tanács 9 tagjából áll. Ennek azonban nincs már joga a törvénytörvényre való módosítást eszközölni. Az eléje terjesztett tervezetet vagy elfogadja, vagy elveti.

Nem ismeri az alkotmány a törvényhozó testületek tagjainak a mentelmi jogát. Az egyes testületek szigorú házaszárvokot kötelesek hozni, úgyhogy bizonyos esetekben a tagság elvesztése is lehetséges.

Végrehajtó hatalom.

A végrehajtó hatalom a szövetségi kormány kezében van, amely kizárólag a szövetségi elnöktől függ. Ő nevezi ki és mozdítja el a kormányt. A kormányt semmiféle törvényhozó testület felelősségre nem vonhatja. Interpellációs jog nincs. Törvényeket kizárólag csak a kormány terjeszthet elő. A kormánynak joga van bizonyos körülmények között egyes törvényeket szükségrendeletek útján életbe léptetni, amelyek azonban nem állhatnak az alkotmány alapelveivel ellentétben. Az alkotmánnyal ellenkező szükségrendeletek végrehajtását a szövetségi gyűlés a szövetségi bírósághoz való előterjesztéssel megakadályozhatja. A kormány a szövetségi elnöknek tartozó felelősségen kívül annyiban áll még felügyelet alatt, amennyiben a szövetségi gyűlés a kormányt egy külön e célra felállított bíróság (Bundesgerichtshof) elé állíthatja, amely előtt a kormány jogilag felelős intézkedéseiről. Politikailag itt sem lehet a kormányt felelősségre vonni. Népszavazásra két esetben támaszkodhatik a kormány. Népszavazás alá bocsájthat olyan törvénytervezetet, amit a szövetségi gyűlés elvetett és a nép ítéletének vehet alá bizonyos kérdéseket végleges döntés véget.

Szövetségi elnök.

A szövetségi elnököt a szövetségi állam összes községeinek és városainak a fejei (Bürgermeister) választják 7 évre. A szövetségi elnök többször is megválasztható. A három elnökjelöltet, akik közül a községek fejei az elnököt választják, a szövetségi nagygyűlés jelöli ki, amelyen a tanácsadó testületek összes tagjai részt vesznek. A szövetségi elnöknek a már fentebb említett jogokon kívül szintén van joga szükségrendeletet kibocsájtani, amellyel jogában áll az alkotmány egyes rendelkezéseit is módosítani.

Szabadságjogok.

Az osztrák kormány születés-, állás- és osztálykülönbség nélkül biztosítja polgárai szá-

mára mindazon jogokat, amelyeket a modern alkotmányok a polgároknak megadnak: törvény előtti egyenlőség, személyes szabadság, magánlak védelme, sajtószabadság, szabad véleménynyilvánítás, vallásszabadság stb. stb. Azonban egyszerű törvényekkel lehetséges ezeket a szabadságokat korlátozni, amelyek korlátlan volta éppen az utóbbi időben annyi visszaélésre adott alkalmat.

A szövetségi állam egyes tartományainak az ügy menete nem sokat változik. Mindössze képviselő testületeiket kötelesek a hivatásszervezetek alapján összeállítani. A tartományfőnököt a szövetségi elnök nevezi ki a tartományi képviselőtestület által előterjesztett 3 jelölt közül.

*

Az osztrák alkotmány a maga felépítésében, mint látjuk, szerepet látszik biztosítani mindazon kormányzó tényezőknél, a monarchikus, arisztokratikus és demokratikus elemnek, amelyek egy állam kormányzatánál szóba jöhetnek. A keresztény állambölcselet ebben is látta mindég az államkormányzat ideálját, amikor mindhárom elemnek megfelelő szerep jut az állam vezetésében. Így biztosítva van az, hogy ezek egymást kiegyensúlyozva, egymást kiegyesítve és ellenőrizve biztosabban vezetik az állam életét.

Az arisztokratikus elem az államtanácsban jut szóhoz. A demokratikus elem a másik három tanácsadó testületben, főképp azonban az egyes hivatásszervezetekben, amelyek igen széleskörű autonómiát kapnak ügyeik intézésére. Erős befolyáshoz jut az osztrák alkotmányban a monarchikus elem. A keresztény állambölcselet nem akarja aprólékos pontossággal kimérni az egyes kormányzó tényezők befolyásának a területét. A mai kor szükséglete, a demokratikus elemnek juttatott szereppel való visszaélések követelik ma már Franciaországban, az alkotmányos szabadságok hazájában is, hogy a kormánynak oly hatalom álljon rendelkezésére, amellyel az állam érdekében szükséges teendőket feltétlenül végre tudja hajtani.

*

A kicsi Ausztriát az a nagy dicsőség, hogy ő az egész világon az első állam, amely a liberális éra után, keresztény elveken próbálja berendezni államéletét. Szellemtörténeti szempontból is fontos jelenség, hogy a különböző próbálkozások között, amelyek a mai zür-zavartól kiutat keresnek, ez a kicsi állam egész önálló próbálkozással lép a világ színe elé. Egy népnek dicsőségét azzal lehet mérni, mennyi kultúrértékkel adott az emberiség számára. Es ez minden kis népnek módjában áll.

Dr Köpf Károly.

Ujdonság!

Most jelent meg!

Dr. Tóth Tiborné

egyetemi tanár

legnagyobb hazai műve:

Hisznek az egyházakban

Csupa erő, csupa ének, és csupa ragyogás az egész munkán.

Ara igen szép kartonkötésben **300 lei** és portó.

Kapható: könyvosztályunkban.

Erdélyi Lapok
könyvei:

CSUROS E.: Csillagszállás — — — 60 lei
WALTER: Napsugarak. I.—II.—III. rész — — — 170 lei
EYMARD—SCHEFFLER: Szentáldozás—Életforrás. — — — 80 lei
EYMARD—SCHEFFLER: Az isteni nagy szentség — — — 80 lei és portó.

Kapható könyvosztályunkban.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ARAK: Gellőföldön Egész évre 800, félévre 400 negyedévre 210, egy hóra 70 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PEREDI GYÖRGY**
Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piața Unirii 15. — Telefon 802.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.
Csakis válaszbélyeges magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás. A budapesti Meteorológiai Intézet jelentése szerint a szél lassanként gyengül, északon és keleten még zápor lehetséges, éjjel erős fagy várható.

Az értéktőzsze hivatalos árfolyamai. Devizák: Párizs 6.63 háromnegyed—6.58 fél, London 503—493, Newyork 109.25—99.25, Milánó 8.74—8.57, Zürich 32.97—32.57, Brüsszel 23.55—23.30, Berlin 41.75—39.75, Amszterdam 68.30—67.65, Madrid 14—13.60, Varsó 19.18.75. Valuták: Párizs 6.60-6.90, Zürich 32.55—33.40, London 495—510, Newyork 99—110, Brüsszel 23.50—23.80, Milánó 8.65—9.20, Madrid 14—13.60, Amszterdam 67—69, Berlin 38—40, Bécs 23—24, Szófia 1.05—1.20, Prága 4—4.50, Varsó 18.80—19.50, Belgrád 2.20—2.50, Budapest 24—26, Athén 0.80—1.10, Istanbul 78—81 lei.

Zürichi zárlat. Párizs 20.24 háromnegyed, London 15.34, Newyork 307 háromnegyed, Brüsszel 71.60, Milánó 26.29, Madrid 41.95, Amszterdam 207.85, Berlin 123.50, Bécs 72.80 — schilling 57.10, Prága 12.82 háromnegyed, Varsó 57.90, Belgrád 700, Bucuretsi 305.

EGYHÁZI ZENE. Az oradeai székesegyházi ének- és zenekar november 4-én, vasárnap Bibl F dur miséjét adja elő. Változó részek Griesbacher Repertoriumából. Völgyffy, Tantum ergo.

Meghalt dr. Csabry Bonifác püspöki uradalmi orvos. Alba-Julian (Gyulafehérváron) óriási részvét mellett helyezték örök nyugalomra dr. Csabry Bonifác püspöki uradalmi és főgimnáziumi orvost, a helyi római katolikus egyházközség főgondnokát, aki hosszú betegeskedés után 75 éves korában halt meg egyik cluj-i sanatóriumban. Az elhunyt jelentős szerepet játszott a helyi magyarság társadalmi életében és tevékeny részt vett minden nevezetesebb jótékonyági akcióban. Kiterjedt, előkelő rokonság gyászolja.

A fővárosi középiskolákban csak délelőtt tanítanak. Bucuresti. Saját tud. A közoktatásügyi miniszter a szülők, tanárok s az összes érdekeltek kérésére lemondott arról az újításról, hogy a bucuresti középiskolákban délelőtt is, délután legyen tanítás. Ez az intézkedés ugyanis nem vált be és így megmaradt a délelőtti tanítás.

Két testvér gyilkolta meg a lomási erdőipar telepvezetőjét. Megírtuk, hogy vasárnap hajnalban a sátmarmegyei busági erdőben lelőtték, agyonverték és kirabolták Sándor József erdőfelügyelőt, a Lomási Erdőipar r. t. tauti telepének vezetőjét. A csendőr két napos nyomozás után elfogta a tetteseket, Gherasim Péter 30 éves balti földműves és öccse Gherasim Emil 15 éves napszámos személyében. A két gyilkos testvér a csendőrségen töredelmes vallomást tett. Elmondották, hogy a munkanélküliség vitte rá őket a rablógyilkosságra. Egy telepi munkástól tudták meg, hogy Sándor József vasárnap hajnalban nagyobb összegű pénzzel a fatelepről a busági állomásra megy. Az erdőben, egy bokor mögött lesbe álltak, arcukat korommal mázolták be és amikor Sándor elhaladt előttük, az idősebb testvér vadászfegyverével kétszer rálőtt. Sándor József holtan esett össze. Még a fejére vágtak néhányat a puskájukkal, aztán kirabolták. Zsebében tizenegyzekerőtszáz leit találtak. A patakban lemosták arcukról a koromot és hazamentek aludni. Ott találtak rájuk a csendőrök. A házkutatás során 10 ezer ötszáz leit találtak és a csűrben, a szalma közé rejtve megtalálták a vadászfegyvert is. A két elvetemedett testvért szerzőn beszállították az ügyészségre.

Belgiumi katonai kiküldött látogatása a román hadvezetőségénél. Bucuresti. Saját tud. A fővárosba érkezett Wiener belga ezredes, hogy hivatalos küldetésben érintkezze a román katonai hatóságokkal. Tegnap jelentkezett Antonescu vezérkari főnöknel és Angheltescu hadügyminiszterrel.

Párizsban csütörtökön este és Berlinben péntekre virradó éjszaka havazott. Stockholmi jelentés szerint Svédország északi kerületeiben hatalmas hóvihár pusztított s nagy anyagi károkat okozott. Több helyütt a vasutvonal is megromlódott s a forgalmat meg kellett szüntetni. A vihar következtében egy komp és két csónak elsüllyedt. Egy ember életét veszítette, többen megsebesültek.

Elkészült a Skoda-ügy parlamenti vizsgálatáról az előadói jelentés. Bucuresti. Saját tud. A Skoda-ügyben Bentolu, a kirendelt parlamenti bizottság előadója, elkészítette jelentését. A jelentés megállapítja, hogy a szállítási szerződés rendkívül hiányos, majd pedig rámutatva arra, hogy az akkori kormányt vád nem érheti, minden felelősséget a vezető katonai szervekre hárít. A Skoda-jelentés tartalmáról egyre több részlet szivárogt ki. A jelentés állítólag egész fejezeteket szentel *Boildnak*, de a katonai vizsgálóbírónál történt állítólagos okmányhamisításról nem is tesz említést. Ujabb értesülések szerint a jelentés nem tisztán katonai szakkörök felelősségét állapítja meg, hanem szól bizonyos jóakaratok megvásárlásáról is.

Meghosszabbították dr. Gyárfás Pálné néprajzi kiállítását. Clujról jelentik: A nagyszerű népművészeti és háziipari kiállítást, amelyet dr. Gyárfás Pálné rendezett meg Erdély fővárosában, november 4-ig, esetleg november 6-ig bezárólag meghosszabbították. Pénteken, 2-án délután 6 órakor Kós Károly, szombaton, 3-án délután 6 órakor D. Berde Amál tart előadást a kiállítási helyiségben (Főter 9. Lábas-ház, Magyar Párti h. nagyterme).

Életfogytiglani fegyház egyenlő a halállal. Newyork állam új törvényét íktatott be, amely szerint azok az asszonyok akiknek férjeik életfogytiglani fegyházra vannak ítélve, újból férjhez mehetnek, anélkül, hogy megelőzően válogatott kellene indítaniok. Ez az első törvény, amely az életfogytiglani elítélést a halállal azonosítja.

Meghalt Szerémy Zoltán színművész. Budapestről jelentik: Szerémy Zoltán, a Vígyszínház nagynevű művésze, szerdán délután, 72 éves korában, váratlanul elhunyt. Az óregur Molnár Ferenc: Ismeretlen leány című darabjának próbáján vett részt s egyszer csak torokfájásról kezdett panaszkodni. Állapota percről-percre rosszabbodott, ezért levitték az öltözőbe, hogy onnan a sanatóriumba szállítsák. Amikor a kabátot reá akarták adni, hirtelen összeesett és meghalt. Tekintettel a halál furcsa körülményeire, beszállították a bonctani intézetbe, hogy a halál okát megállapítsák. Szerémy Zoltán ósrégi magyar családból származott, egyik öse, Középgézei Szerémy György a mohácsi vész történetírója volt, az apja pedig nógrádmegyei központi főszolgabíró. A kiválóan nagy magyar színész, aki lebilencselően kedves modoráról is ismert volt, 1890-ben végezte a színiakadémiát s előbb Kassára, majd a cluj-i Nemzeti Színházhoz szerződött. Innen vitte Ditről Mór Pestre 1896-ban, a Vígyszínházhoz s ennek a társulatával maradt 33 éven át. Legjelentősebb sikereit a kiváló emberábrázoló művész Herczeg Ferenc Ocskay brigádérosának Palócában és Molnár Liliomjának Ficsurában aratta. Amikor Vizváry Gyula meghalt, a Nemzeti Színház hívta helyére, de Szerémy nem hagyta ott a Vígyszínházat. Még gróf Apponyi Albert közoktatásügyi minisztersége alatt lett a zeneművészeti főiskola tanára. Horthy kormányzó a Sigmund laudissal kétszer is kitüntette. 1929 január 1-én vonult nyugdíjba, de a rádióban azóta is többször szerepelt.

Egy oradeai törvényszéki híró és egy cluj-i ügyvéd érdekes pöre. Cluj. Saját tud. Dr. gróf Nesselrode Károly oradeai törvényszéki bírónak a közelmúltban több újság elleni sajtópörében, amelynek során a cluj-i törvényszék ítélete alapján az egyik oradeai újság 100 ezer leit és az egyik cluj-i lap pedig 10 ezer leit erkölcsi kártérítést fizetett Nesselrodának. Ebben az ügyben dr. Saragea cluj-i ügyvéd volt dr. Nesselrode jogi képviselője, aki most 24.800 lei ki nem fizetett ügyvédi díj miatt beperelte dr. Nesselrodát. Több tárgyalás volt már ebben az ügyben a járásbíró-ságnál, amelyek során dr. Nesselrode azt állította, hogy ő kifizette az ügyvédi honoráriumot, sőt az utolsó tízezer leies részletről olyan nyugtát is kapott, amelyen rajta áll, hogy ez az utolsó részlet, többel nem tartozik. Gróf Nesselrode ezt a nyugtát le is fényképezette és a képet beküldte a járásbíróhoz. Dr. Saragea kijelentette a bíróság előtt, hogy a nyugta hamisítvány, az aláírás nem az övé és sohasem vette fel a rajta szereplő tízezer leit. Dr. Nesselrode arra beküldte a bírósághoz az eredeti nyugtát is, amelyre dr. Kernbach törvényszéki orvos és irászakértő kijelentette, hogy az nem dr. Saragea aláírása, sőt a papír sem az, amit a Saragea irodájában használnak. A járásbírósg ezután elutasította dr. Nesselrode kifogását és megítélték a 24.800 lei ügyvédi honorárium kifizetését. Ezzel azonban új per tárgya lesz az, hogy ki hamisította a nyugtát, amelyet dr. Nesselrode minden bizonynyal jóhiszeműen használt fel és kétségtelenül ő maga lett valami szélhámosság áldozata.

Egy munkásleány tragikus halála. Tg.-Mures. (Marosvásárhely). Saját tud. Tragikus körülmények között halt meg Ács Berta 22 éves munkásnő. A leányt már huzamosabb idő óta tudócsueshurut ellen kezeli dr. Baciu Domicianu, a betegsegélyező pénztár orvosa, aki tekintettel a beteg tuberkulotikus fertőzésére, legutóbb egy zsebköppő csészét és annak fertőtlenítésére egy üveg karbolsavat adott ki neki a munkásbiztosító pénztár gyógyszerárból. A leány tegnap bedörzsölte reumatikus lábait a karbolsavval. A súlyos mérég a bőrön át felszívódott és a szerencsétlen leányt pár óra alatt megölte. Az ügyészség elrendelte a boncolást s egyben megindult a vizsgálat abban az irányban, hogy ellátták-e kellő felvilágosítással a leányt a karbolsav használatára? A betegpénztári gyógyszerárban a gyógyszerész nem tud magyarul s így a felvilágosítást nem is adhatta meg. Más verzió szerint közvényes lábfejélmakról is panaszkodott az orvosnak s jogosan hihette, hogy a karbolsavat a lábfejére kapta. A tragédia körülményeinek s a felelősség kérdésének a tisztázására az ügyészségi vizsgálat fogja a valóságot kideríteni.

Közzeszlére helyezték a munkakamarai választók névjegyzékét. Az aradi munkakamara tudomására hozza az ipari alkalmazottaknak, a kereskedelmi és ipari cégeknek alkalmazott magántisztviselőknél és mindazoknak a kisiparosoknak, akik üzemiükben legfeljebb hét munkást alkalmaznak, illetve tíz lőerőt meg nem haladó motorikus erővel dolgoznak, hogy a munkakamarai választók végleges névjegyzéke f. év november 5-ig betekintés céljából a társadalombiztosító oradeai hivatalos helyiségében rendelkezésükre áll.

Az oradeai Gyógyszerész Kamara pere a droguisták s a munkásbiztosító pénztár gyógyszer kiszolgáltatása miatt. Az oradeai Gyógyszerész Kamara hűsz tagja Pačala Georghe elnök és Ajtay Gyula főtitkár aláírásával felszólította az összes oradeai droguistákat, hogy tartózkodjanak a gyógyszerárutástól és szigorúan tartásuk be az egészségügyi törvényeket. A droguisták egyesülete nem vette tudomásul a gyógyszerész kamara átiratát, amire a gyógyszerész az egészségügyi miniszteriumhoz fordult, hogy szorítsa a droguistákat az egészségügyi törvény betartására, amely kategórikusan kimondja, hogy csak háztartási cikkeket szolgáltathatnak ki, magánfelelnek, de gyógyszerreket nem, azonban az oradeai droguisták még gyógyszerespecialitásokat is árusítanak. A közegészségügyi miniszterium válasza a gyógyszerész kamarának, ez azonban a válasszal nem volt megelégedve és most már a közegészségügyi miniszterium ellen az oradeai táblánál közigazgatási keresetet indított. A tábla előtt a miniszterium egy leküldött tisztviselőjével képviseltette magát. A tábla az első perfelvételi tárgyaláson kötelezte a miniszteriumot, hogy az ügy összes iratát hozzá küldje le s az újabb tárgyalást december 4-ére tűzte ki. Ennek a pernek a gyógyszerészekre nézve kedvező eldöntése azt fogja jelenteni, hogy a gyógyszerész kamara tíz évre visszamenőleg kártérítési pert indít a droguistákkal szemben. De a gyógyszerész kamara ezzel nem állott meg, hanem elhatározta, hogy pert indít a munkásbiztosító pénztár ellen is, mert vidéki orvosait gyógyszerrel látja el, azokban a kerületekben is, ahol gyógyszerárak vannak, holott a közegészségügyi törvény kategórikusan kimondja, hogy betegpénztári orvos csak azokban a községekben szolgáltathat ki gyógyszert, ahol 15 kilométeren belül gyógyszerár nincsen. Az oradeai Gyógyszerész Kamara perei iránt az ország összes gyógyszerészei nagy érdeklődéssel tekintenek.

Zsebmetszők garázdálkodása a nyugdíjasok között. Tg.-Mures (Marosvásárhely). A pénzügyigazgatóság épülete előtt, a nyugdíjasok kifizetésére váró nyugdíjas tisztviselők között dolgozó zsebmetszők kilopták dr. Kiss Ödön nyug. árvaszéki ülnök aranyóráját aranyláncával együtt. Kiss csak otthon vette észre a lopást és akkor észébe jutott, hogy látott két idegen arcot a nyugdíjasok között, akik már ott feltűntek neki. Logikusan úgy okoskodott, hogy ezek idegenből jött zsebmetszők lehetnek, akik a legközelebbi vonattal elutaznak. Kiment tehát a pályaudvarra, ahol tényleg meglátta a két zsebtolvajt, amint a vonat érkezésére várakoztak, sőt az egyik kivette s megnézte a zseblendőbe kötött aranyórát. Dr. Kiss az ügyeletes rendőrrel elfogatta a két alakot. Megmotazásuk alkalmával kiderült, hogy Weinberger Náthán és Constantinescu Mihály rendőrségileg nyilvántartott bucuresti zsebmetszők, akiknél a dr. Kiss Ödön aranyóráján kívül még három aranyórát és 47 ezer leit készpénzt találtak, amit Tg.-Muresen loptak össze. A károsultakat most keresi a rendőrség.

Magyarok! Olvassatok és terjesztsetek a legújabb magyar napi lapot az **Erdélyi Lapok**!

Athelyezések hivatali örökből. Sighet. (Máramaros-sziget). Saját tud. A pénzügyminiszter november elsejéi hatállyal a sighet (máramaros-szigeti) pénzügyigazgatóságát öt tisztviselőt az ökirályságba helyeztek át.

Át lettek helyezve az ökirályságba: Hegedüs Jenő osztályfőnök, Romanicul-Valceaba; Székely Károly számvéveségi osztályfőnök Cahulba; Toronszky János osztályfőnök Calarasa-ba, míg Torók Ferenc és Csiszár Gyula pénzügyi tisztviselők Buzeuba.

Gázálló pincéket épít a vasút. Sätmar. Saját tud. A CFR vezérigazgatósága közzétette utasította az üzletvezetéseket, hogy a többi országok mintájára, gázvédő pincéket építtessen, úgy a fő, mint a szárnyvonalak mentén. Ezzel azt is elérni remélik, hogy a lakosság a példán felbuzdulva gáztámadás elleni védekezéseket fog kezdeni.

Szabadgazdálkodásra térnek át a székely községek. Mercurea-Ciuc (Csik-szereda). Saját tud. Ismeretes, hogy az illetékes hatóságok már évek óta szívós harcot folytatnak a székely községeknek az uzarrendszerről a szabadgazdálkodásra való áttérésének elérésére. Ez meglehetősen nehezen megy, mert a székely gazda csak az őseitől örökségképpen átvett szokásokat és gazdasági módot tartja jónak és minden újítást megmondol. A gazdasági felügyelőségek előadásainak azért már mutatkozik az eredménye. Legutóbb Tomesti (Csik-szenttamás) nagyközség mondotta ki, hogy a jövőben szabadgazdálkodást folytat. Ezzel a ténnyel már a jövő gazdasági évben 2500 holdal több bortokot fognak bevetni.

Félmillióleves adomány templomépítésre. Sätmar. Saját tud. Ferentiu Agoston volt sätmari polgármester, az itteni görög katolikus egyház főgondnoka ötszáz ezer lelt adományozott az ezeltől két évvel megkezdett, de pénz hiányában ma is befejezetlenül álló görög katolikus templom még hátralévő munkálatainak befejezésére. A szép adományt a görög katolikus egyház itteni vezetősége testületileg köszönte meg.

Követendő példa egy kis egyházközség életéből. A cornesti (sinfalvi) római katolikus kis egyházközség népszövetségi tagozata az elmúlt napokban népes közgyűlést tartott, amelyen a tavaly megalakult tagozat új megerősödését és tevékeny társadalmi működését helyezte kilátásba. Szóts Béla ujonnan kinevezett plébános lelkes és buzgó megnyitójának hatására alatt egyhangulag kimondotta: 1. A havi gyűléseket teljes számban és rendszeren fogják látogatni. 2. Minden jelenlegi tag új tagokat fog toborozni. 3. Küzdeni fog a helyi rossz szokás ellen, s vásár- és ünnepnap se ők maguk nem fognak dolgozni, sem ruhájukkal nem dolgoztatnak. 4. A szentmisét és egyéb istentiszteletet rendszeren fogják látogatni. 5. Áldozatkészségükkel pótolni fogják a templom sok hiányzó felszerelését. Előadások rendezése által pedig egyháza és iskolája anyagi ügyeit akarja rendezni, hogy amit őseiktől szent örökségül kapott, azt tovább fejlesztve, megőrizze utódainak lelki és szellemi javára. Gyűléseit minden hónap utolsó vasárnapján tartja, amelyen előadás, felolvasás, szavalat és énekszám fogja tanítva gyönyörködtetni a haladni akarókat. Tevékenységét már meg is kezdte, hogy gyűjtést rendez egy templomi újszöveg beszerzéséhez, amelyet rövidesen meg is vesz. Isten segítsége legyen a jó szándékok megvalósításán.

Frajahipok szíami király lemondott a trónról.

Sziám királya feleségével együtt nemrégiben felkereste több európai ország fővárosát, többek között megfordult Budapesten és Magyarországnak több városában is. Ujabb hírek szerint a szíami király Angliában gyógyváltóját szembaját és a napokban lemondott a trónról az országában kitört forrongások miatt.

Meghívó. Az Országos Magyar Párt intézőbizottsága november hó 13-án délelőtt 10 órakor Clujon, a párt központi irodájában gyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Ügyvezető alelnök jelentése. 2. A parlamenti csoport főtitkárának jelentése. 3. Az elnöki tanács javaslata a szervezeti és fegyelmi szabályzat módosítása tárgyában. 4. Indítványok. Elnök helyett: dr. Incedy-Joksmán Ödön sk. úv. alelnök. Dr. Deák Gyula sk. főtitkár.

Római vízvezetékét találtak Rohonc mellett. A rómaiak Pannóniájában nagy szerepe volt Savariának, a mai Szombathelynek. Az osztrák megszállás alatt levő Rohonc környékén megtalálták a rómaiaknak azt a vízvezetési művét, amely Rohonc vidékéről szállította Savariának, a mai Szombathelynek a tiszta forrásvizet. A föld alatt gondosan falazott vízvezeték körülbelül 1 méter mély és 70 centiméter széles, amelynek a feke és belső oldalfalai símára csiszolt és tökéletesen vízhatlan réteggel van bevonva, ami oltott mészből és műköszertűn összeállított tégladarabokból áll és felülmulja a cement keménységét.

Eltiltották a denaturált szesz árusítását Máramaros megyében. Sighet. (Máramaros-sziget). Saját tud. A megye szegény lakossága már évtizedek óta denaturált szeszből csinálja a maga pálinkáját, ami a szervezetre szerfölött káros és nyomai nagyon is láthatók. Most a monopól igazgatóság rájött, hogy a 36 leles tiszta szesz fogyasztása helyett még jobban emelkedett a denaturált szesz fogyasztás s azért a megye egész területére eltiltotta denaturált szesz árusítását. Ezt az intézkedést az iparvállalatok sérelmesnek találják és azt kérik, valamelyes intézkedéssel tegyék lehetővé, hogy a kereskedelmből ne vonassék ki teljesen.

Hősi emléktábla — élők neveivel. Tíz évvel ezelőtt egy angol faluban, Annfield Plainben emléktáblát állítottak a falu lakosai közül a háboruban elesett hősök emlékezetére. Tíz év múltán fedezték fel, hogy az emléktáblára vésett nevek viselői közül ketten, Robinson és Dargue résztvettek ugyan a világháboruban, de egészségesen tértek haza és még ma is élnek. Még különösebbé teszi a dolgot, hogy a két gazda éveken át napról-napra elment az emléktábla mellett, anélkül, hogy a saját nevet felfedezte volna rajta.

SPORT

Budapest válogatott futbalcsapata fölényesen győzött Páris válogatott csapata fölött

Párizs. Budapest válogatott labdarugócsapata csütörtökön 5:1 (2:1) arányban fölényes győzelmet aratott Párizs válogatott csapata felett. A gólokat a magyar csapat részéről Avar (3) és Cseh (2), francia részről Mercière lötték.

A 30 ezer főnyi közönség többizben felcsattanó tapsokkal nyilvánította tetszését a budapesti válogatottal szemben, amely megérdemelten győzött.

A Nemzeti Bajnokság vasárnapi fordulója

Vasárnap délután 3 órai kezdettel a Károlypályán a NAC a Juventus ellen játszik nemzeti bajnoki mérkőzést. Hosszu idő óta először játszik itthon a zöld-fehérek csapata. Négy mérkőzésen a balszerencse kísérte őket, bár a sajtó-kritikákból kitűnt, hogy a mezőnyben gyönyörűen játszottak, de a kapu előtt a lövésekkel vagy adosok maradtak, vagy nem sikerültek. A NAC-isták remélik, hogy végeszakad ennek a balszerencsének és a Juventus ellen ismét régi, gólképes formáját játssa ki a csapat.

Bucurestiben a Victoria (előbb Romania) és az Unirea Tricolor mérkőzik. Az előbbi sok szerencsével tartott, az utóbbi mindössze 4 pontot szerzett 7 mérkőzésből.

A Bánság metropolisában az Universitatea és Ripensia csapnak össze. Kétségtelen, hogy a profiké lesz a győzelem pálmája.

Ferencváros-Hungária kombinált—Palermói FC 3:1 (1:0). A Ferencváros—Hungária kombinált csapata csütörtökön az Ullői-uti pályán 3:1 (1:0) arányú győzelmet aratott a Palermói FC felett. A szicíliai csapat gyakran követett el sport-szerűtlenséget. A magyarok góljait Odri (2) és Toldi lötték. A szicíliai csapat egyetlen gólja Demanzano lövéséből esett.

UTE—III. ker. FC 4:3 (1:2). Budapest. UTE—III. ker. FC 4:3 (1:2). Magyar Kupa mérkőzés. Az eredményt meghosszabbított idővel érték el. A rendes idő eredménye 3:3 volt.

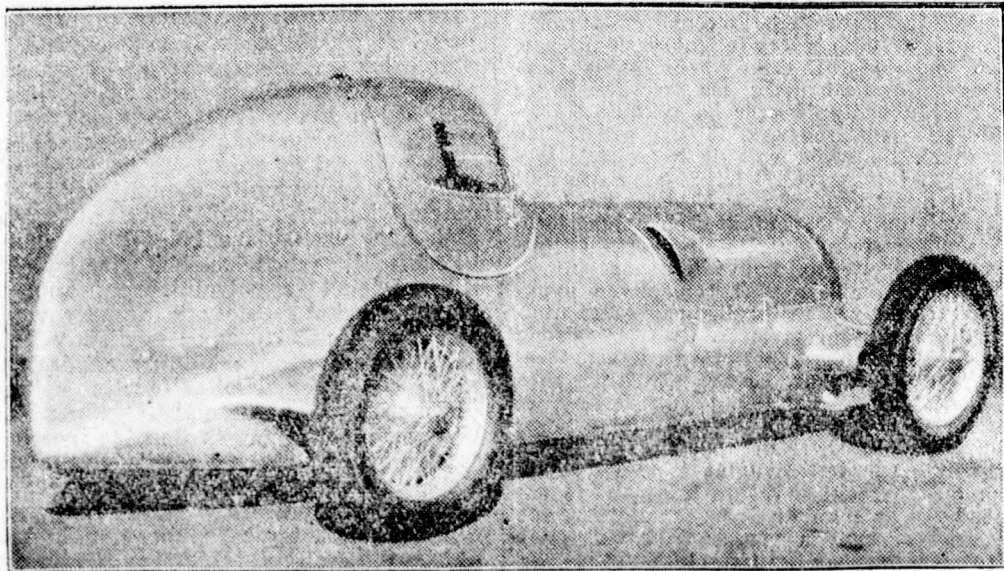
Hány futballista van Itáliában? Az olasz labdarugószövetség népszámlálást rendezett a futballtáborban és megállapította, hogy Olaszország területén 64.421 leigazolt játékos rugja a labdát különböző egyesületekben.

Más nevet kapott a Románia Sportegylet. A sportszövetség rendelkezése a cluj-i Romania sportklub nevet Victóriára változtatta. Megkeltt változtatni nevüket mindazon egyesületeknek, amelyeknek neve hasonló jellegű, vagy a királyi család tagjainak nevével viselték.

A premontrai főgimnázium tornatermében megkezdődtek a tornaórák. A Központi Kolping Sportegylet befejezte a premontrai főgimnázium tornatermének átalakítási munkálatait. Csütörtökön este 8 órakor már megtartották az első tornaórát. A szakosztály elnöksége külön tanfolyamokat rendez nők, férfiak és gyermekek részére. Hétfőn és csütörtökön este 8 órakor van a nők részére tornatanítás. Haladó férfitoronaszok kedden és pénteken este gyakorolnak. Kezdők részére szerdán és szombaton adnak órákat este 8 órától kezdve. Tandíj havi 30 lei. Beiratkozni minden este 8 órakor lehet a tornateremben.

A kiadóhivatal üzenetei:

H. K. Korábbi üzenetünket ismétéljük, amely szerint a szóbanforgó ügyben megkeresés hozánk nem érkezett.

Gyorsabb mint a repülőgép.

A budapesti autóverseny-pályán a napokban egy olyan ujszerkezetű Mercedes-Benz géppel kísérletezett a német Caraciola autókörder, amely óránként 317 kilométert fut. Ezzel nemcsak az autókördöt javította, hanem nagyobb gyorsaságot ért el, mint a repülőgépek, amelyek legfőbb teljesítménye átlagosan 300 órákilométer.

KÖZGAZDASÁG

Megjelent az új külkereskedelmi rendszerről szóló királyi rendelet

Az új import-export rendszer drágítani fogja az árakat. Kiürülnek a kereskedők raktárai. Hogyan egyeztethető össze a háromszázötvenmilliós amerikai import a hatmilliós exporttal

Timisoara. Saját tud. A Kereskedők Egyesületének választmányja Stachler Ádám alelnök elnökletével gyűlést tartott, amelyen az aktuális problémákkal foglalkozott. Különösen behatóan foglalkoztak a kereskedők az új import-export-rendelettel. Megállapították, hogy az a kereskedelemre nézve még hátrányosabb az eddigi rendszernél. Ugyanis a behozatali térfogata még jobban csökkenni fog. A devizáknak csak hatvan százaléka erejéig lehet importálni, sőt a főbb kiviteli termékek devizái az import szempontjából még számításba sem jöhetnek. Megállapították továbbá, hogy az importálható termékek közül is elsősorban a gyáripar szükségletei nyerne kielégítést, a fennmaradó mennyiségre nézve pedig a Bucurestiben működő szakbizottság fogja elbírálni a behozatali cikkek fontosságát s eszerint az engedélyeket approbálni. A rendeletről nem tűnik ki, hogy a devizákra szóló bizonylatok, amelyek az exportőrök hirdokában maradnak, szabadforgalomban, közvetlenül kerülnek-e az importörhöz, — ahogyan erről az eredeti tervezet intézkedett — vagy sem. Ugyhogy jelenleg még meg sem lehet bírálni, milyen módon fog az új rezsim lebonyolódni és várni kell a végrehajtási intézkedésekre.

A behozatali kereskedelmet nem lehet a kivitel függvényévé tenni

Számos hozzászólás volt. Gábor Dezső dr. választmányi tag kifejtette, hogy egészen torz helyzet áll be akkor, ha az import tényleg csak függvénye az exportnak. Példának felhozta, hogy Romániából az utolsó kilenc hónapban 6.600.000 lei értékű árut exportáltak az Egyesült Államokba. Ezzel szemben ugyanezen idő alatt az Egyesült Államokból hozzánk 350 millió lei értékű árut importáltak. Olyan árut, amiket másutt nem lehet beszerezni, többek közt gyógyszereket, inzulint. Csupa fontos árut. Ha már most mindazoknak, akik az Egyesült Államokból importálnak, azoktól kell az importra jogosító bizonylatot beszerezniük, akik a Romániából az Egyesült Államokba irányuló exportot lebonyolítják, mekkora kereslet, egymáson való túlléctetés fog kifejlődni, hogy az importálók a rendkívül restringált mennyiségben rendelkezésre álló bizonylatokból egy bizonyos részt megszerezheszenek. S emellett ez a példa csak homályos tükre annak a helyzetnek, amely a hasonló fizetési mérleggel rendelkező országokkal szemben másutt is be fog következni.

A kereskedők gyűlésén általában az a nézet alakult ki, hogy az új export-import-rezsim az árak emelkedését fogja eredményezni, s hogy az áruutánpótlás nehézségei miatt a kereskedők jelenlegi raktárai előbb-utóbb kifognak. A kereskedőknek számolniuk kell ezzel a körülménnyel. Már ezért is — ez volt a választmány nézete — meg kell szüntetni az áru észszerűtlen elherdálását.

A választmány elhatározta, hogy szakbizottságot küld ki, amelynek feladata, az új rendszer kialakulását s az ezzel kapcsolatos kívánalmakat megfigyelni, illetve összegyűjteni és tapasztalatai alapján beadványt intézni a kereskedelemügyi minisztériumhoz.

A királyi rendelet szövege.

Az új rendszerről szóló királyi rendelet szövege egyébként így hangzik:

I. cikk. 1934 november 15-től kezdődőleg áruimport csak előzetesen eszközölt export alapján történhetik.

II. cikk. Az import nem haladhatja meg az eszközölt export értékének 60 százalékát.

III. cikk. Bármilyen export csak külföldi valutával fizethető. Az exportból származó ösz-

szes devizákat törvényes árfolyamon át kell engedni a Román Nemzeti Banknak.

Az exportból inkasszált devizákból a Román Nemzeti Bank visszatart:

a) 40 százalékot a petróleumtermékek, gabonaneműek és fa exportjából a Nemzeti Bank szükséges kifizetéseihez. Ez a kvóta csak olyan devizákban fizethető be, amelyeket a Román Nemzeti Bank megállapít.

b) 40 százalékot az összes többi termékek exportjából. Ez a kvóta a kamatoknak és osztalékoknak külföldi kifizetésére, valamint az áru-tartozások rendezésére fordítandó. A devizákat az importigazolványok tulajdonosai kapják meg a külkereskedelmet szabályozó hivatal jóváhagyásával.

A fennmaradó rész csak az áruimport kifizetésére szolgál és az importörök között a kereskedelmi és iparügyi minisztérium rendelkezési szerint osztandó szét és e célból zárolva marad.

A vámhivatalok importigazolványokat adnak ki az eszközölt export értékének 60 százalékáig a minisztertanács által megállapított szabályok szerint.

IV. cikk. A jelenlegi importszabályozó hivatal helyett külkereskedelmet szabályozó hivatal állítatik fel és a külkereskedelem irányítása és ellenőrzése céljából bizottság alakítandó

Megjelentek
az
Erdélyi Lapok
1935. évi
naptárai

1. **ERDELYI SZENT CSALÁD NAPTAR.**
Sima papíron, igen szép képekkel, művészi borítólappal a legváltozatosabb tartalommal, 160 oldal Ára 20 lei.
 2. **MESEMONDÓ NAPTAR.**
Népies, érdekfeszítő tartalom, teljes vásárjegyzék, piros-fekete naptárrész, 112 oldal Ára 15 lei.
 3. **FÖLDMŰVELŐK NAPTÁRA.**
Népies, érdekfeszítő tartalom, teljes vásárjegyzék, piros-fekete naptárrész, 112 oldal Ára 15 lei.
 4. **KERESZTÉNY ÉLET KÉPES NAGY NAPTAR.**
Népies, érdekfeszítő tartalom, teljes vásárjegyzék, piros-fekete naptárrész, 112 oldal Ára 15 lei.
 5. **PAZMÁNY PÉTER NAGY KÉPES NAPTAR.**
Népies, érdekfeszítő tartalom, teljes vásárjegyzék, piros-fekete naptárrész, 112 oldal Ára 15 lei.
 6. **MÁRIAPÓCSI KÉPES NAGY NAPTAR.**
Népies, érdekfeszítő tartalom, teljes vásárjegyzék, piros-fekete naptárrész, 112 oldal Ára 15 lei.
- Magános megrendelőknek legalább 20 példány rendelése esetén 10% engedmény, 20 példányon felüli rendelés esetén a szállítási költséget a kiadó viseli. Könyvkereskedőknek legalább 30 példány rendelésénél 25% engedmény.
- ERDELYI LAPOK NAPTAROSZTÁLYA.**

Egészséges, bő gabonatermés

ARZOPOL

száraz-pácoló szer

használata nélkül elképzelhetetlen.

Többlettermés!

Egészséges magvak?

Mérsékelt ár!

Gyártja: Moskovits Ipartelepek Rt. Oradea

Kaphato

Andrényi Károly és Fiai Rt., Oradea.

a minisztertanács által megjelölt hatáskörrel. A bizottság tagjai:

- A Román Nemzeti Bank egy delegátusa.
- A Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetségének két delegátusa, akik közül az egyik iparos, a másik kereskedő.
- A pénzügyminisztérium vámigazgatója.
- A kereskedelmi igazgató.
- A Külkereskedelmi Intézet igazgatója.
- A Külkereskedelmet Szabályozó Hivatal igazgatója.
- A földművelésügyi minisztérium egy delegátusa.
- A Mezőgazdasági Kamarák Szövetségének egy delegátusa.

V. cikk. Az új rendszer az exportot illetőleg 1934 november 16-án, az importot illetőleg 1934 november 15-én lép életbe.

Az új rendszer életbeléptetéséig átmeneti rendszer alkalmazható és a behozatali engedélyek az 1933. év utolsó negyedében eszközölt import 30 százalékáig adhatók ki.

VI. cikk. Az 1933 július 30-i 1941. számú, az 1934 április 30-i 1251. számú és az 1934 szeptember 10-i 2542. számú királyi rendelettel megjelölt kontingentálási intézkedések érvényben maradnak.

VII. cikk. A kereskedelmi, fizetési és kliringegyezményeket összhangba kell hozni az új külkereskedelmi rendszerrel. Szerződések csak az államok között köthetők.

VIII. cikk. Az új rezsim alkalmazásának módját a kereskedelmi és iparügyi minisztérium rendeletei állapítják meg.

IX. és utolsó cikk. A pénzügyminiszter és a kereskedelmi és iparügyi miniszter nyerne megbízást a jelen királyi rendelet intézkedéseinek végrehajtására.

A szakmai érdekeltségek az állami beavatkozás csökkentését kívánják.

Az oradeai Árutőzsde legutóbbi közgyűlésén a terménykereskedelem képviselői a legélelénkebben foglalkoztak az új külkereskedelmi politika várható eredményeivel. Az elhangzott felszólalások azt az álláspontot képviselték s a tőzsde maga is arra az elvi álláspontra helyezkedett, miképp a túltengő állami beavatkozás — a maga nehézkes bürokratizmusával — egész külkereskedelmünk válságára vezethet. Ertesüléseink szerint hasonlóan vélekednek a többi szakérdekképviseltek is. Különösen azok, amelyek a kereskedőirtasadalmat tömörítik. Sajnos, ezeknek a véleménynyilvánítása *közvetlenül* nem juthatott el a kormányhoz s ma már alig lehet számítani olyan korrekciókra, amelyek a különben is ezer bajjal küzdő kereskedelem országos, sőt internacionális érdekeit szolgálnák.

A községi közlegelők ügyeit a belügyminisztérium hatáskörébe utallák

Bucuresti. Saját tud. Szerdán este miniszteri értekezlet volt Sassu földművelésügyi és Inculetz belügyminiszter, valamint a két minisztérium több szakértőjének részvételével. A tanácskozás tárgya a községi legelők ügye volt, elhatározták, hogy a legelők a jövőben ne csak közigazgatási, hanem földművelés-technikai szempontból is kizárólag a belügyminiszter hatáskörébe tartozzanak, mert a hatásköri széttagoltság megnehezíti az egységes irányítást.

RÁDIÓ

Az órákat romániai időszámítás szerint közöljük

VASARNAP, NOVEMBER 4.

București. 11.45 Egyházi zene lemezek. 12 Rádiózenekar. 13 Vizállás. Lemezek. 13.45 Előadások hírei. 13.50 Moscopol János énekel. 17 Előadások és zene a falunak. 18 Rádiójazz. 19 Időjelzés, időjárás, beszélőújság. 19.15 Jazz. 20 Rádióegyetem. felolvasás. 20.20 Szimfonikus táncok lemezek. 20.45 Felolvasás. 21 Lehár: A mosoly országa, háromfelvonásos operett. 23 Beszélőújság.

Budapest. 10.15 Hírek. 11-11.55 Református istentisztelet a Kálvin-teri templomból. Prédikál: Murakózy Gyula lelkes. 12-13.15 Egyházi zene és szentbeszéd a királyi udvari és várplébánia templomból. Szentbeszédet mond Knebel Miklós dr. pápai kamarás, krisztinavárosi plébános. Énekel a „Sursum Corda” énekkar, Selmeci-Pöschl Vilmos vezetésével. 13.20 Pontos időjelzés, időjárás, vizállásjelentés. 13.30 Budapesti Hangverseny Zenekar. Szünetben: Rádiókrónika. Elmondja: Papp Jenő. 15 Hanglemezek. 16 Készüljünk a tavaszi cserebogárrirtásra. Bakó Gábor m. kir. kísérletügyi főigazgató előadása. 16.45 Vig Miklós énekel. Vig György szaxofonozik, zongorakísérettel. 17.30 Vörösmarty. Földessy Gyula dr. előadása. 18 Nógrády Guidó szalonzenekara. 19 Szaglás és szimat. Tóvölgyi Elemér dr. egyetemi m. tanár előadása. 19.35 Pertis Palis és cigányzenekara. 20.45 Rossz költő — jó költő. Szabo Lőrinc előadása. 21.20 Sport- és löversenyeredmények. 23 A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar. 24.30 Jazz.

HÉTFŐ, NOVEMBER 5.

București. 13 Vizállás. Lemezek. 13.45 Előadások hírei. tőzsde, könnyű lemezek. 14.15 Beszélőújság. 14.40 Könnyű gramofonlemezek. 18 Rádiózenekar. 19 Időjelzés, időjárás, beszélőújság. 19.15 Rádiózenekar. 20 Rádióegyetem, felolvasás. 20.10 Művészlemez. 20.45 Felolvasás. 21 Theodorescu négyes, kamarazene. 21.30 Felolvasás. 21.45 Serban Tassian énekel. 22.10 Sibiceanu T. zongorázik. 22.45 Beszélőújság. 23.10 Motzoi-zenekar.

Budapest. 7.45 Torna. Utána: Hanglemezek. 10.45 Hírek. 11 Felolvasás. 11.40 Felolvasás. 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó az egyetemi templomból, időjárásjelentés. 13.05 Cigányzene. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos idő. Időjárás. Vizállás. 14.30 Szimfonikus zene. 15.40 Árfolyamok. 17.10 Diákfelőra. 17.45 Pontos idő, hírek. 18 Mikrofonriport az egészség házából. 18.50 S. Wolff Jussy énekel. 19.35 Tarkóra. 20.40 Filharmonikus koncert az Operából. 22.45 Hírek. Időjárás. 23.10 Cigányzene. 24.15 Jazz.

KEDD, NOVEMBER 6.

adások hírei, tőzsde, könnyű lemezek. 14.15 Beszélőújság. 14.40 Könnyű gramofonlemezek. 18 Lemezek. 19 Időjelzés, időjárás, beszélőújság. 19.15 Lemezek. 20 Rádióegyetem, felolvasás. 20.20 Kamarazene lemezek. 21 Rádiózenekar. 21.30 Ada Sária ária-estje. 22 Felolvasás. 22.15 Bernhard: Román ábránd zongorára és zenekarra. 23 Beszélőújság.

Budapest. 7.45 Torna. Utána: Hanglemezek. 10.45 Hírek. 11 Felolvasás. 11.40 Felolvasás. 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó az egyetemi templomból, időjárásjelentés. 13.05 Deák László zongorázik, Dullien Ella énekel, zongorakísérettel. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30 Weidinger Ede szalonzenekara. 15.40 Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 17.10 Asszonyok tanácsadója. 17.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18 Ötven év az Operaház függönye mögött. Tolnay Pál, az állami színházak műszaki főfelügyelőjének előadása. 20 Eötvös Lőránd bárótól a relativitásig. Irta: Sztrókay Kálmán. Felolvassa: Fazekas István. 20.30 Fodor Jozsef és Szőke Sándor költeményekből olvasnak fel. 21.10 Szilágyi Imre magyar hegedűestje. Járóka Sándor cigányzenekarának kísérettel. 22.20 Hírek. 22.40 Budapesti Hangverseny Zenekar. 22.10 Időjárásjelentés, ügétversenyeredmények. 23.40 Pilinszky Zsigmond énekel zongorakísérettel. 24.20 Gramofon.

SZERDA, NOVEMBER 7.

București. 13 Vizállás. Lemezek. 13.45 Előadások hírei, tőzsde, könnyű lemezek. 14.15 Beszélőújság. 14.40 Könnyű gramofonlemezek. 18 Rádiózenekar 19.15 Claudi: Olasz szerenád hegedűre. 20 Rádióegyetem; felolvasás. 20.20 Híres zenekarok lemezei. 20.45 Felolvasás. 21 Frantz Colette hegedül. 21.30 Felolvasás. 21.45 Lipowska Lida énekel. 22.05 Szalonzene. 23 Beszélőújság. 23.25 Szalonzene.

Budapest. 7.45 Torna. Utána: Hanglemezek. 10.45 Hírek. 11 Felolvasás. 11.40 Felolvasás. 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó az egyetemi templomból, időjárásjelentés. 13.05 Gramofon. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos idő-

jelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30 Eugen Stepat balalajkenekara. 15.40 Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 17.10 A rádió diákfelőraja: Ossian népe. 17.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18 A dohányzásról. Somogyi Béla dr. előadása. 18.30 Dömötör Lajos fuvalázik, zongorakísérettel. 19 Olasz nyelvlecke. 19.30 Szalonkvintett. 19.55 Halász Gyula tréfás csevegése. 19.30 Bánk bán az operából. 21.25 Hírek. Löversenyeredmények. 23.15 Időjárás. 24.15 Jazz.

CSÜTÖRTÖK, NOVEMBER 8.

București. 13 Vizállás. Lemezek. 13.45 Előadások hírei, tőzsde, könnyű lemezek. 14.15 Beszélőújság. 14.40 Könnyű gramofonlemezek. 18 Szalonzenekar. 19 Időjelzés, időjárás, beszélőújság. 19.15 Szalonzenekar. 20 Rádióegyetem, felolvasás. 20.20 Felolvasás. 20.35 Operaközvetítés az Operaházból. Utána beszélőújság.

Budapest. 7.45 Torna. Utána: Hanglemezek. 10.45 Hírek. 11 Felolvasás. 11.40 Felolvasás. 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó az egyetemi templomból, időjárásjelentés. 13.05 Bertha István szalonzenekara. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30 Sándor János hegedül, Szórad Ferenc énekel, zongorakísérettel. 15.40 Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 17.10 Házastartási tanácsok: Vigyázzunk a gazzal. Okolicsányi-Kuthy Zoltán dr. előadása. 17.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18 Gazdalanfolyam. 18.35 Jazz-zene. 19.30 Angol nyelvtanítás. 20 Karácsonyi Margit magyar nótákat énekel Kurina Simi és cigányzenekara kísérettel. 21 Hírek emberek utolsó levelei. Forbáth Sándor előadása. 21.30 Orgonabemutató. Közvetítés a budavári koronázó főtemplomból. Közreműködik: Sugár Viktor. Beszélő: Koudela Géza dr. 22.20 A rádió külügyi negyedőraja. 22.35 Hanglemezek. 22.50 Hírek, időjárásjelentés, ügétversenyeredmények. 23.35 Sir Archibald Flower angolnyelvű előadása. 23.50 Hegyi Emánuel zongorázik. 24.30 Bachmann szalonkvintett.

PÉNTEK, NOVEMBER 9.

București. 13 Vizállás. Lemezek. 13.45 Előadások hírei, tőzsde, könnyű lemezek. 14.15 Beszélőújság. 14.40 Könnyű gramofonlemezek. 18 Rádiózenekar. 19 Időjelzés, időjárásjelentés, beszélőújság. 19.15 Rádiózenekar. 20 Rádióegyetem. Felolvasás. 20.20 Az öt Strauss lemezei. 20.45 Felolvasás. 21 A filharmonikusok ünnepi francia hangversenye. 22 Szünet. 22.15 Debussy: A tenger. 23 Beszélőújság. 23.30 Lemezek.

Budapest. 7.45 Torna. Utána: Hanglemezek. 10.45 Hírek. 11 Felolvasás. 11.40 Felolvasás. 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó az egyetemi templomból, időjárásjelentés. 13.05 Szalonkvintett. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos idő. Időjárás. 14.40 Postászenekar. 15.40 Hírek, árfolyamok. 17.10 Diákfelőra. 17.45 Pontos idő, hírek. 18 Előadás a sarkvidékről. 18.30 Zongorakoncert. 19.05 Sporthírek. 19.20 Cimbalomkoncert. 19.55 Gyulai Pál halála 25 éves fordulójára előadást tart róla Galamb Sándor. 20.30 Don Ivan az Operából. 22.10 Hírek, időjárás. 23.50 Cigányzene.

SZOMBAT, NOVEMBER 10.

București. 13 Vizállás. Lemezek. 13.45 Előadások hírei, tőzsde, könnyű lemezek. 14.15 Beszélőújság. 14.40 Könnyű gramofonlemezek. 18 Marcu-zenekar. 19 Időjelzés, időjárás, beszélőújság. 19.15 Marcu-zenekar. 20 Rádióegyetem, felolvasás. 20.20 Lemezek. 20.45 Felolvasás. 21 Rádiózenekar. 22 Üzenetek. 22.20 Ippolitiv-Ivanov: Kaukázusi vázlatok. Thiele: Egyiptomi szvit. 23 Beszélőújság.

Budapest. 7.45 Torna. Utána: Hanglemezek. 10.45 Hírek. 11 Felolvasás. 11.40 Felolvasás. 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó az egyetemi templomból, időjárásjelentés. 13.05 Mándits szalonzenekar. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30 Aradi Rácz Berci és cigányzenekara. 15.40 Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 17.10 Ifjusági felőra. 17.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18 A rózsakeresztetek. Szerb Antal dr. előadása. 18.35 Szalonzenekar. 19.15 Műszaki kérdések a rádió körül. Zakariás János előadása. 19.45 Tempo Special hanglemezek. 20.40 Színműelőadás a stúdióból. 22.20 Hírek, időjárásjelentés, ügétversenyeredmények. 22.35 A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar. 24 Cigányzene.

MIT REJT A JÖVŐ?
Rafols Mária élete és jövődölésai. ::

G. L. BOUE után
franciából fordítva
Ára füzve 27 lei
és portó.

Kapható az Erdélyi Lapok könyvosztályánál.

PierreSteene szobrászművész háborús emlékszóbra.

Franciaország a képünkön látható emlékszóbrót állítja arra a helyre, ahol 1914-ben az első angol segítőcsapatok francia földre léptek

Bármilyen könyvrendelést csakis az összeg előzetes beküldése vagy annak utánvételezése mellett teljesíthetünk. Az Erdélyi Lapok könyvosztálya.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény). Cím a kiadóban 10 lei.

Adás-vétel

Perzsa szövöszöket keresek megvételre. Cim Oradea, Str. Alexandrii 21. Traffic.

Francia (őszi) barack csemetek, őszi ültetésre kaphatók Dr. Kaczián Kálmán barackosában Oradea, Dr. Ciordas u. 46. sz. a.

4 drb. antik-olajfestmény neves mesterektől, közép-nagyságúak eladó. Oradea, Dr. Kassayné Strada Bratianu 69.

PUHA OLMOT álln-dóan vesz a Szent László-nyomda r. t. Oradea, Strada Regele Carol No. 5.

Nyomatványokat (utányos aron, csinos kivitelben készit a Szent László nyomda Rt. Oradea, Katolikus Kőr.

Transsylvania Bank r. t. takarékbetétet veszek. Cápusan a Cluj, Str. Lămnului 13.

Lakás

Kiadó négyszobás modern lakás Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 7/a. Ertekezni Str. Take Ionescu 15.

Egyszoba, konyhas lakás kiadó. Str. Episcopul Pavel 17.

Butorozott szoba, fürdőszoba használat kiadó. Oradea, Str. Vlahuța (Szt. János-u.) 70.

Háromszobás lakás olcsón kiadó. Oradea, Str. Mihai Sorbul v. Széles u.) 11.

Egyszoba, konyhas lakás azonnal kiadó. Oradea, Str. J. Clor-das 88.

Kötszobás udvari lakás azonnal kiadó. Oradea, Str. Parcul Carmen Sylva 6.

Különféle

Legszébb kabátok és kosztümök **Gazdag** női szabónál készitnek. Oradea, Str. De-lavrancea 13

Láposy zeneiskola hegedű, zo gora és zene-elméleti tanszak. Oradea Str. Simeon Ștefan (v. Bothien-u.) 20.